NORDEN

Nr. 2 APRIL 1944

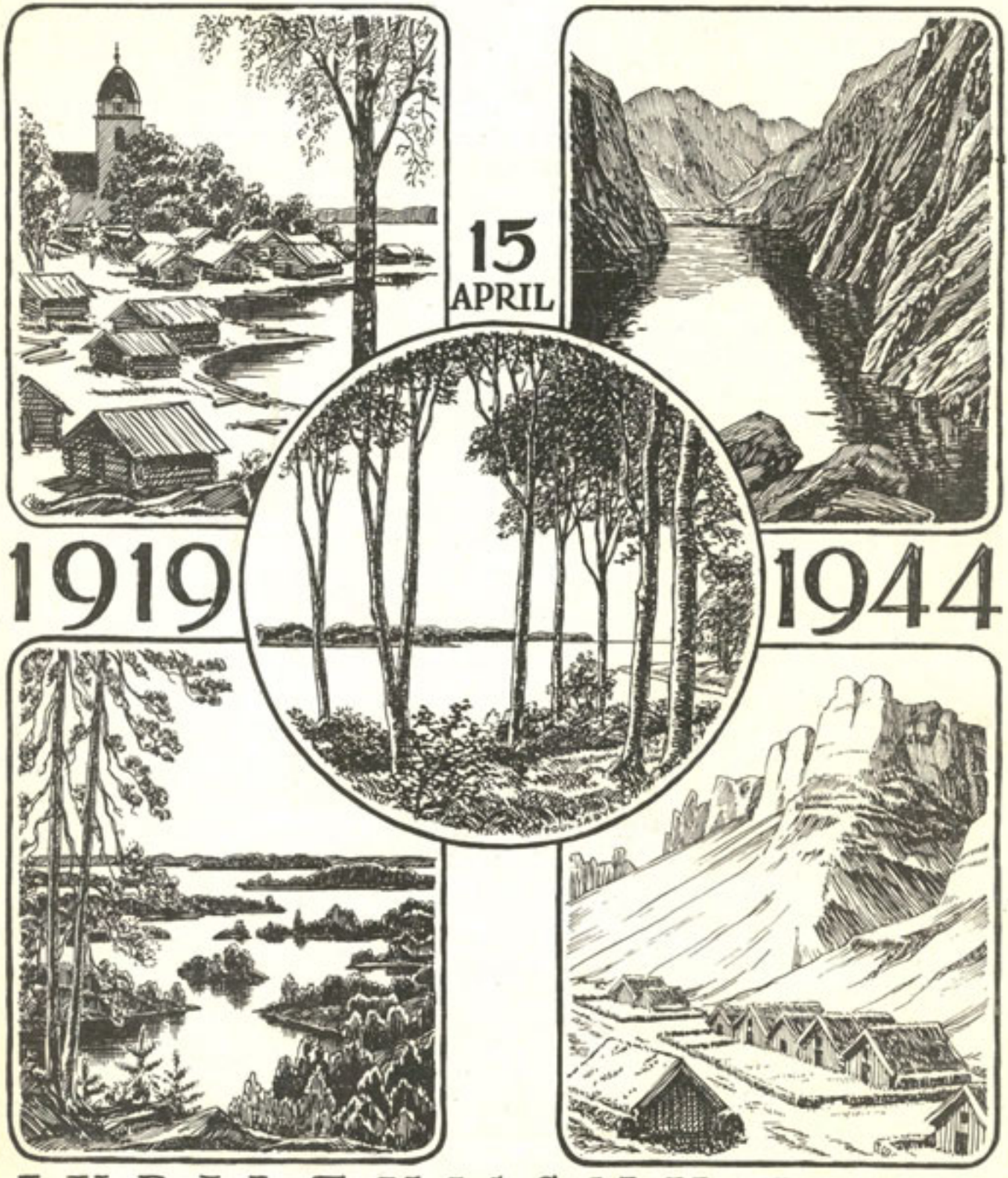

JUBILÆUMSNUMMER

SPAREKASSEN
FOR KJØBENHAVN OG OMEGN

Stiftet 1820

Fyns Tidende

For Frihed og Folkestyre

HURTIGST OG BEDST

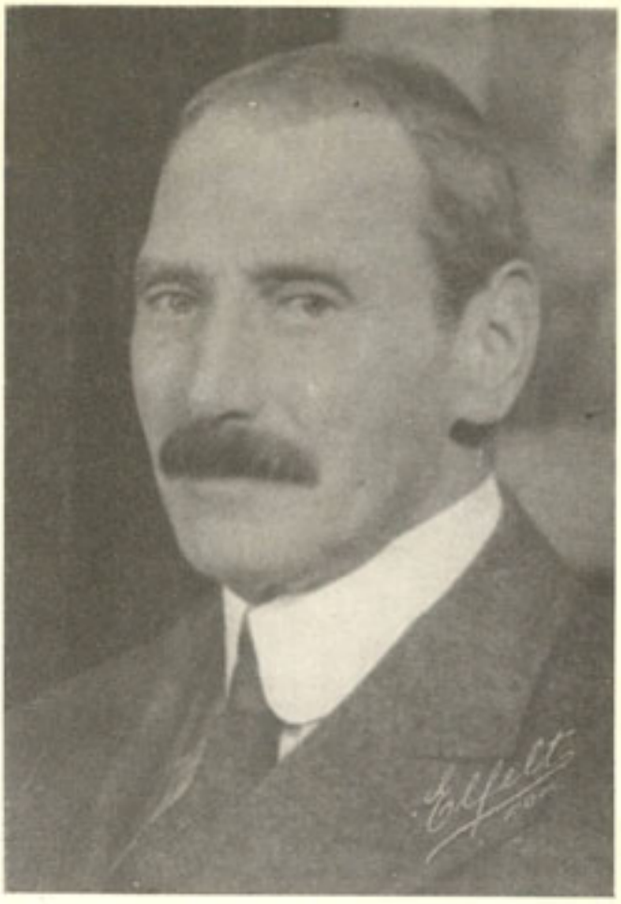

Naar den danske Forening „Norden" den 15. April 1944 fejrer 25-Aarsdagen for sin Stiftelse, gaar Foreningens Tanker i dyb Ærbødighed og Taknemmelighed til Kong Christian X, der i hele Foreningens Levetid har beklædt Danmarks Trone. I December 1914 deltog Kong Christian i Tre-Konger-Mødet i Malmø, der for Alverden beseglede Samhørigheden mellem de tre skandinaviske Folk og indledte den Samfølelse og gensidige Bistand, som under Storkrigen 1914—1918 gav sig en Række værdifulde Udslag og paa sin Vis forberedte Oprettelsen af Foreningerne „Norden". Siden da har Hans Majestæt ved adskillige Lejligheder vist Foreningen varm Interesse, ikke mindst paa „Nordens Dag" i 1936.

Selv er Kong Christian maaske den, der her hjemme med de fleste personlige Baand er knyttet til vore nordiske Nabo- og Frændelande: Søn af en svensk Prinsesse, Broder til Norges Konge og gennem en Søster besvogret med Sveriges Kongehus, der atter har skænket Danmark tvende folkekære Prinsesser, Kronprinsesse Ingrid og Prinsesse Margaretha.

Der kan i denne Forbindelse være Anledning til at minde om, at saavel Kronprins Frederik og Kronprinsesse Ingrid som Prins Axel og Prinsesse Margaretha har modtaget Udnævnelse til Æresmedlemmer i den danske Forening „Norden".

Nunkemel

HOLMEGAARDS GLASVÆRK A/S

KONGELIG HOF LEVERANDØR

GRUNDLAGT 1825

HOVEDKONTOR: NYHAVN 12 - KØBENHAVN K.

M. J. GRØNBECH & SØNNER · G&S · KØBENHAVN K

AMALIEGADE 9

M. J. Grønbech & Sønner

Amaliegade 9 . København K

Repræsentant for Danmark
for
Fagersta Bruks Aktiebolag
Jern og Staal

Uddeholms A/B for Rør

AKTIESELSKABET DANSK SVOVLSYRE- & SUPERPHOSPHAT-FABRIK

*

DET DANSKE GØDNINGS-KOMPAGNI A/S

*

AKTIESELSKABET
BLAAKILDE MØLLES FABRIKKER

*

AKTIESELSKABET FOR KEMISK INDUSTRI

*

AKTIESELSKABET
DANSK DAMMANN ASFALT

✡

Amaliegade 15

København K Tlf. C. 6388

FORENINGEN „NORDEN“ GENNEM 25 AAR

1919—15. APRIL—1944

Under Storkrigen 1914—1918 havde de tre skandinaviske Lande fundet hverandre i en nær Samvirken. Men Samfølelse og Samarbejde mellem de tre Folk gik adskilligt længere tilbage i Tiden. Det forrige Aarhundredes stærkt stemningsbaarne Studenter-Skandinavisme — som man har været tilbøjelig til at affærdige med et Skuldertræk — havde aabnet Øjnene for den naturlige Samhørighed mellem Folkene, og paa denne Baggrund var der senere gennem de nordiske Juristmøder og paa anden Vis banet Vej for en Udvikling, hvorunder beslægtede Kredse i de tre Lande havde fundet hverandre, samtidig med, at der var etableret en efterhaanden omfattende fælles skandinavisk Lovgivning.

Krigen havde understreget de tre Folks Samhørighed, og gennem den gensidige Vareudveksling og paa anden Maade havde man høstet Erfaring for, hvad det betød at staa sammen i en vanskelig Tid. Intet Under, at man da indenfor betydende Kredse i de tre Lande fandt det i Krigsaarene indledte Samarbejde *for* værdifuldt til, at det kun skulde gælde visse tidsbestemte Opgaver. Disse Tanker faldt i Traad med de Bestræbelser, som var udfoldet af den danske Øjenlæge, Dr. med. C. I. Heerfordt, der i en Aarrække havde slaaet til Lyd for en organiseret Samvirken af alle de Kræfter, som saa et Vilkaar for de nordiske Folks Lykke og Velstand i et omfattende indbyrdes Samarbejde. Ad forskellige Veje var Jordbunden saaledes beredt for Oprettelsen af en fælles Organisation, som paa en bred Front kunde gaa ind i Arbejdet for at underbygge og udbygge nordisk Samarbejde paa kulturelle og andre Omraader.

I Begyndelsen af 1918 drøftedes Tanken om en saadan Organisation i en interesseret Kreds i Sverige. Som Udsendinge fra denne Kreds rejste Kammarrättsrådet *C. Carleson* og Professor *Eli Heckscher* til København og Kristiania for dèr at føre Forhandlinger med tilsvarende interesserede Personer. I begge Byer dannedes Komitéer til Virkeliggørelse af Tanken under Ledelse af Mænd som Ingeniør *Alexander Foss*, Professor *Aage Friis* og fhv. Statsminister *N. Neergaard*, Danmark, og daværende Stortingspræsident, Skibsreder *J. L. Mowinckel* m. fl., Norge.

Det fælles Program for de 3 Foreninger „Norden“ blev vedtaget ved et Møde i København den 8. September 1918 af danske, norske og svenske Delegerede, og samtidig vedtoges et Opraab til Offentligheden i hvert af de tre Lande.

Under det *danske* Opraab findes Navne som Landstingsmand, cand. polit. Bramsnæs, Folketingsmand I. C. Christensen, Professorerne Ellinger og Harald Høffding, Borgmester Kaper, Generaldirektør Koefoed, Professor Jul. Lassen, Forsvarsminister P. Munch, Biskop H. Ostenfeld, Nationalbankdirektør M. Rubin, Redaktør H. Stein, Professor Vilh. Thomsen og Professor H. Westergaard.

Fra det *norske* Opraab skal nævnes Højesteretsassessor E. Hagerup Bull, Stortingspræsident Buen, Teaterchef Halvdan Christensen, Skuespillerinde Johanne Dybwad, Ingeniør Sam Eyde, Forfatteren Arne Garborg, Professor

Overpræsident J. de Jonquières. Formand 1919—20.

Generaldirektør Michael Koefoed. Formand 1920—39.

Nationalbankdirektør C. V. Bramsnæs. Formand siden 1939.

Gerhard Gran, Udenrigsminister N. C. Ihlen, Forfatteren Hans E. Kinck, Statsminister Gunnar Knudsen, Professor Halvdan Koht, Maleren Christian Krogh, fhv. Statminister Chr. Michelsen, Maleren Edv. Munch, Professor Fridtjof Nansen, Direktør Rygg, Professor D. A. Seip, Komponisten Chr. Sinding, Redaktør Rolf Thommesen, Maleren Erik Werenskiold, Billedhuggeren Gustav Vigeland, Forfatteren Nils Collett Vogt.

Blandt Underskriverne af det *svenske* Opraab var Rigsdagsmændene Hj. Branting og P. Albin Hansson, Forfatterne Erik Axel Karlfeldt og Selma Lagerlöf, Maleren Bruno Liljefors, Borgmester Carl Lindhagen, fhv. Statsminister Arvid Lindman, Rigsdagsmændene Gustav Möller og Rickard Sandler, Redaktør Torgny Segerstedt, Komponisten Wilh. Stenhammar, Ærkebiskop Nathan Söderblom, Bankdirektørerne K. A. Wallenberg og Marc. Wallenberg.

Verdenskrigens Afslutning kort efter bevirkede, at Opraabenes Fremkomst blev udskudt til Foraaret 1919, idet Tanken om et „Folkenes Forbund" kunde synes at overflødiggøre Foreningerne „Norden"s Virke. Snart stod det imidlertid klart for alle, at selv om begge Organisationer havde samme Ledestjerner, vilde Virkeliggørelsen af Broderskabsfølelsen Folkene imellem kun vinde ved den særlige Indsats, som Foreningerne „Norden" kunde gøre i deres Hjørne af Europa.

Den svenske Forening har 2. Marts til Stiftelsesdag. Dens første Formand var Landshövding, Friherre *L. de Geer* og Næstformand, Kammarrättsrådet *C. Carleson*.

Den norske Forening konstituerede 12. April med Højesteretsassessor *E. Hagerup Bull* som Formand, og tre Dage senere — den 15. April 1919 — blev *den danske Forening* stiftet.

Foreningen organiseredes med et Repræsentantskab paa 100 Medlemmer og en Styrelse. Foreningens første Formand blev Overpræsident *J. de Jonquières*. De øvrige Medlemmer af Styrelsen var Direktør *Max Ballin*, Redaktør, Folketingsmand *Sigurd Berg*, Landstingsmand, cand. polit. *C. V. Bramsnæs*, Redaktør, cand. polit. *Povl Drachmann*, Redaktør *P. V. Elmholt*, Odense, Landstingsmand, Ingeniør *Alex. Foss*, Professor, Dr. phil. *Aage Friis*, Direktør *Gunnar Gregersen*, Folketingsmand, Direktør *N. Neergaard*, Redaktør, cand. jur. *H. Stein* og Forpagter *J. Theilmann*, Hvidkilde.

I Vedtægterne — der var enslydende for de tre Foreninger — fastslaas straks i den første Paragraf Foreningens Formaal, som munder ud i Bestemmelsen om, at Foreningen i al sin Stræben bør søge at styrke de nordiske Folks Samvirken indadtil og udadtil.

*

Foreningens første Formand blev som nævnt Overpræsident *J. de Jonquières*, en saare repræsentativ Mand med vidtstrakte Forbindelser, dertil en dygtig og smidig Forhandlingsleder, kort sagt en Mand, der i Kraft af sine Evner og Egenskaber havde de bedst mulige Betingelser for i Starten at skabe fornøden Samling om og Tillid til den ny Forening. Da Organisation og Planlæggelse var vel tilendebragt og Arbejdet i god Gænge, trak Jonquières sig allerede det følgende Aar tilbage og efterfulgtes af Generaldirektør *Michael Koefoed*, som i de næste ca. 20 Aar med megen Interesse og Nidkærhed gik op i sin Formandsgerning.

Oberstløjtnant Helge Bruhn, Foreningens Generalsekretær 1920—43.

Det gjaldt jo i denne Foreningens første Periode om at udbygge Forbindelsen med de andre nordiske Lande — Kredsen udvidedes meget hurtigt til ogsaa at omfatte Finland og Island — og samtidig om indadtil at tilrettelægge det nødvendige Oplysningsarbejde. Da nuværende Folketingssekretær *Jens Møller*, der i den første Tid havde virket som Foreningens Sekretær, i 1920 traadte tilbage, blev Kaptajn, senere Oberstløjtnant *Helge Bruhn* hans Efterfølger. Det viste sig snart at være et lykkeligt Valg. Som Leder af Foreningens daglige, stærkt voksende Virksomhed udfoldede han — idérig og fuld af Initiativ — et energisk Arbejde. Ved Tilrettelæggelsen af de af Styrelsen planlagte Møder og Kursus og paa anden Maade skabtes der efterhaanden Opmærksomhed om Foreningen og dens Arbejde, og samtidig udbyggedes og underbyggedes Foreningens Økonomi.

Den alt overskyggende Begivenhed i Michael Koefoeds 20-aarige Formandsperiode var Erhvervelsen af *Hindsgavl Slot*, der siden 1923 har været Foreningens faste Borg, og som gennem de forløbne Aar over hele Norden har vundet Navn og Ry som et ideelt Samlingsted for nordiske Bestræbelser. Her fandt Helge Bruhn et nyt Virkefeldt efter sit Hjerte og sit Temperament, og naar Hindsgavl efterhaanden blev saa fortræffeligt indrettet efter sit Formaal, tilkommer Æren derfor først og fremmest ham.

*

Samarbejdet mellem de nordiske Foreninger er tilrettelagt gennem aarlige Delegeretmøder — 3 à 4 Styrelsesmedlemmer fra hver Forening — skiftevis i de forskellige Lande. Paa disse Møder har man drøftet og udstukket Retningslinierne for Foreningens Virke og planlagt Arbejdet for det kommende Aar.

Det var ved et saadant Delegeretmøde, at Hindsgavl i 1924 for første Gang præsenteredes for en Række prominente Gæster fra Frændelandene. Fra Sverige var mødt For-

Foreningen „Norden"s Æresmedlemmer,
Drs. kgl. Højheder Kronprinsesse Ingrid, Kronprins Frederik, Prinsesse Margaretha og Prins Axel.

manden, Kammarrättsråd Carleson, Generaldirektør Fryxell, Docent, senere Professor Herlitz, og Regeringsråd Thulin med Redaktør Valdemar Langlet som Sekretær. — De norske Delegerede var Formanden, Højesteretsassessor Hagerup Bull, Stortingspræsident Buen, Rektor Chr. S. Mellbye og Generalkonsul Joh. Wesmann med Dr. theol. Schielderup som Sekretær. Island var repræsenteret af Professor Finnur Jónsson, og som Værter fungerede Generaldirektør Michael Koefoed, Lektor H. V. Clausen, Direktør Chr. H. Olesen og Chefredaktør H. Stein, samt den danske Forenings Sekretær, Oberstløjtnant Helge Bruhn.

Det blev et Møde, der længe mindedes af Deltagerne, som i de skønne Omgivelser hurtigt rystedes sammen til een stor Familie. Som Mødets Leder kunde Generaldirektør Koefoed pege paa, at der allerede i de forløbne Aar var skabt en omfattende Virksomhed. Ikke blot var der i alle Landene etableret en livlig Foredragsvirksomhed — der var tillige afholdt talrige Kursus, for Studenter, for Journalister, for Lærere, for Handelsfolk og Mejerister. Man havde med stort Held arrangeret Stævner for Skolebørn og arbejdede energisk med Skolerejser, med Udveksling af Gymnasieelever, med en Række forskelligartede Publikationer og meget andet. I det hele et ganske imponerende Resultat i Betragtning af, at der kun var gaaet fem Aar siden Foreningen „Norden"s Oprettelse. Forhandlingerne mundede iøvrigt ud i en Udtalelse, der fremhævede det ønskelige i, at stadig videre Kredse blev inddraget i Arbejdet, og anbefalede, at man for at opnaa et bredere Grundlag søgte oprettet lokale Komitéer rundt om i Landene.

Efter Mødets Slutning sejlede Deltagerne i en af Toldvæsenets Kuttere til Sønderborg og kørte — efter et Besøg paa Dybbøl, hvor *H. V. Clausen* var den selvskrevne Fører — videre til Graasten, hvor de Delegerede modtoges af *H. P. Hanssen* i Spidsen for op imod et Hundrede Sønderjyder, der var kommet sammen fra hele Landsdelen for at hilse og hylde de nordiske Gæster.

Det blev en straalende Afslutning paa Delegeretmødet. Aftenen igennem vekslede Taler og Sange om de flagsmykkede Kaffeborde. Da der blev slaaet til Lyd for den norske Nationalsang, sagde Koefoed: „Vi skal vel ikke synge alle Vers?". „Se til, om De kan standse dem", svarede H. P. Hanssen med et lunt Smil, og uden at snuble over en Stavelse sang Forsamlingen udenad alle 8 Vers af „Ja vi elsker dette Landet"! Det var imponerende, og det fortalte de nordiske Gæster adskilligt om Forhold og Indstilling i vort sydlige Grænseland.

Delegeretmøderne er senere blevet gennemført fra Aar til Aar skiftevis i de forskellige Lande — ogsaa i Finland og Island — indtil Begivenhederne i 1940 foreløbig slog Bom for en Fortsættelse.

*

For at skabe forøget Opmærksomhed om Foreningernes Arbejde enedes man indenfor Styrelserne om i Efteraaret 1936 — den 27. Oktober — at arrangere en *„Nordens Dag"*, der for Danmarks Vedkommende tilrettelagdes af Chefredaktør H. Stein og Oberstløjtnant Helge Bruhn. Det blev en magtfuld Bekendelse til nordisk Samhørighed med Deltagelse af de fem Landes Regeringer, af Kirke og Kongemagt og en Række nationale og folkelige Institutioner. Presse og Radio ydede hver paa sin Vis deres værdifulde Bistand, de nationale Scener stillede sig til Raadighed for Formaalet, men „Dagen"s Kulmination indtraf i den Aftentime, da de fem Landes Overhoveder — Danmarks og Islands, Norges og Sveriges Konger og Finlands Præsident — kom til Mikrofonen.

Intet Under, at „Nordens Dag" vakte Opmærksomhed langt ud over Nordens Grænser. Men i de følgende Aar begyndte truende Skyer at trække op over Europa, og med Begivenhederne den 9. April 1940 ændredes indtil videre Vilkaarene for Foreningernes Samarbejde totalt.

Aaret forud var Generaldirektør Michael Koefoed traadt tilbage fra Formandsposten, og ved Valget af hans Efterfølger samledes man om

Nationalbankdirektør *C. V. Bramsnæs*. Han havde været med i Arbejdet fra Foreningens Start og havde paa mange Maader lagt sin Interesse for nordisk Samvirke for Dagen, men man kunde naturligvis rejse Spørgsmaal om, hvorvidt han, der stod paa en fremskudt og meget krævende Post, vilde kunne afse Tid til i en vanskelig Periode med fornøden Styrke at tage sig af Foreningens Anliggender.

Har der nogetsteds været Tvivl i saa Henseende, er den i de forløbne Aar blevet gjort grundigt til Skamme. Fra den første Dag har Bramsnæs set det som sin Opgave at gøre „Norden" til den store folkelige Forening, og med utrættelig Energi har han søgt at fremme dette Formaal. Resultaterne taler for sig selv. Fra ca. 3000 Medlemmer fordelt paa Hovedafdeling og 10 Lokalafdelinger er Medlemstallet steget saaledes, at „Norden" paa Jubilæumsdagen tæller ca. 20,000 Medlemmer og 50 Lokalafdelinger. Dette Arbejde er udført i en Periode, hvor den direkte Forbindelse mellem Nordens Lande for største Delen har været afbrudt, et smukt Vidnesbyrd om den nordiske Tankes Grobund i det danske Folk.

Hertil maa føjes, at Foreningen takket være Forhandlinger fra Formandens Side har faaet Tilslutning fra eller etableret Samarbejde med en Række betydende Organisationer indenfor vort Samfund som Arbejdsgiverforeningen. De samvirkende Fagforbund og en Række Fagforbund og Fagforeninger, De Danske Handelsforeningers Fællesorganisation, De samvirkende danske Husmandsforeninger, De sjællandske Landboforeninger, Andelsudvalget, en Række Andelsforeninger, Journalistforbundet, Provins-Journalistforeningen, Danske Kvinders Nationalraad, Arbejdernes Oplysningsforbund, Dansk Ungdomssamvirke og Dansk-Nordisk Ungdomsforbund.

I det følgende skal der i korte Træk gives et Rids af Foreningen „Norden"s Arbejde paa forskellige Omraader.

De nordiske Erhvervs-Kursus

Indenfor Handelsverdenen var der i Begyndelsen af 1920'erne Bestræbelser fremme for at faa arrangeret skandinaviske Erhvervs-Kursus. Direktør *Chr. H. Olesen* havde som Medlem af Foreningens Styrelse Held til at samle

Direktør Chr. H. Olesen.

disse Bestræbelser saaledes, at det blev „Norden", der kom til at gennemføre Tankerne om saadanne Kursus. Han har fra 1921 til i Dag været Formand for den Komité, der har tilrettelagt disse Kursus i Praksis, og som iøvrigt har haft et fortrinligt Samarbejde med Grosserer-Societetet, Industriraadet, Handels- og Kontoristforeningen, Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse, Foreningen „Niels Brock" og Danmarks Handelsskoleforening. Siden 1921 er der afholdt 17 Kursus, deraf i Danmark 4 (samt i 1943 et Kursus for danske Deltagere og med nordiske Emner), i Sverige 5, i Norge 5 og i Finland 3. Komitéen har haft et nøje Samarbejde med tilsvarende Komitéer i de øvrige nordiske Lande, bl. a. vedrørende Udvælgelsen af Kursus-Deltagere. De nordiske Erhvervs-Kursus vandt nemlig allerede i Starten et saadant Ry, at der altid meldte sig langt flere Ansøgere, end der var Mulighed for at skaffe Plads til, og Komitéen har derfor stadig kunnet udvælge Deltagere blandt Eliten af Erhvervslivets Ungdom, Folk, hvis Kvalifikationer lod formode, at de senere vilde komme til at indtage ledende Stillinger i deres Hjemland. Formaalet med at samle dem til nordiske Kursus var dels at udvide deres faglige Horizont, dels at give dem et alsidigt Indtryk af det Land, de gæstede, og dels endelig at knytte personlige Forbindelser imellem dem indbyrdes.

For at virkeliggøre dette tredobbelte Formaal kom man i Danmark hurtigt ind paa at give disse Kursus en fast ydre Ramme: Deltagerne mødtes i København til et Par Dages Ophold, derefter fulgte den egentlige Kursus-Uge paa Hindsgavl og sluttelig en Rejse gennem Jylland. Saavel i København som i det øvrige Land aabnede store Virksomheder deres Porte for instruktive Besøg af Kursusdeltagerne; det gælder saaledes bl. a. Burmeister & Wain, Nordiske Kabel- & Traadfabriker, Bryggerierne, Cementfabrikerne, Aarhus Oliefabrik, Spritfabrikerne, Svovlsyrefabrikerne, Bomuldsspinderierne, H. C. Ørsted Værket, C. W. Obels Fabriker, Porcellainsfabrikerne, Købestævnet o. s. v. Ved Tilrettelæggelsen af den egentlige Kursusuge havde Komitéen den Glæde, at en Række førende Erhvervsfolk ofrede deres Tid paa at komme til Hindsgavl som Talere. Fra Aarenes Kursus skal nævnes Foredrag om Danmarks Handel, Landbrug, Fiskeri, Haandværk, Bankvæsen, Valutapolitik og Socialpolitik og Foredragsholdere som Statsminister Stauning, Sønderjydernes Fører H. P. Hanssen, Forpagter Chr. Sonne, Statsminister Madsen-Mygdal, Professor Carl Iversen, Generaldirektør Michael Koefoed, Direktør Chr. H. Olesen, Overpræsident J. Bülow, Grosserer Holger Laage-Petersen, Hofjægermester Chr. Lüttichau og Direktør E. Maegaard.

Til Slut skal det nævnes, at det ogsaa har ligget „Norden" paa Sinde at give Deltagerne et Indtryk af dansk Kunst og Skønlitteratur, bl. a. gennem Besøg paa Museer og Samlinger og gennem Foredrag og Oplæsning af kendte Kunstnere.

Nordiske Pressekursus

Fra første Færd har Foreningen søgt Tilknytning til Pressen. „Uden denne Hjælp", udtalte Generaldirektør Koefoed i sin Tid, „vilde Foreningernes Arbejde være forgæves", og man har da gennem aarlige Pressekursus, der er afholdt skiftevis i de forskellige Lande, tilstræbt at give Deltagerne et fyldigt Indtryk af de respektive Landes Samfundsforhold og Kultur for derigennem at indstille dem paa den nordiske Linie.

For at understrege den Betydning, man tillægger disse Kursus, har den danske Forening overdraget Forberedelse og Planlæggelse af de her i Landet afholdte Pressekursus til en Komité, der foruden

Repræsentanter fra „Norden" og for Pressens Organisationer har talt Landets Statsminister samt Repræsentanter for Københavns Kommune. Selve Ledelsen har været varetaget af Landstingsmand, Chefredaktør *H. Stein.*

Ved Planlæggelsen af sine Pressekursus har den danske Forening „Norden" lagt Vægt paa, at vore Gæster fra Nabolandene skulde lære ikke blot København, men ogsaa Danmark i videre Forstand at kende. Efter nogle Dages Ophold i København, hvor de, afbrudt af smaa Gæsteudflugter til nordsjællandske Byer, har haft Lejlighed til at gøre Bekendtskab med en Række store Virksomheder, med Havnen i hele dens Udstrækning, med sociale Institutioner som „De Gamles By", med Glyptoteket og Carlsbergfonden etc. — har man ført dem tværs gennem Landet til Hindsgavl og efter Afslutningen af det dér tilrettelagte Kursus videre til Jylland — over Dybbøl til Grænsen med Besøg i sønderjydske Byer eller mod Vest eller Nord til Esbjerg eller Horsens, Aarhus o. s. v. Overalt er de blevet gæstfrit modtaget, og overalt har de haft Lejlighed til at lære at kende baade dansk Natur og dansk Virke. Og til Slut, naar Programmet var udtømt, har Deltagerne modtaget et 14-Dages-Kort til de danske Statsbaner, saaledes at de frit kunde rejse, hvorhen de ønskede indenfor vort lille Lands Grænser.

Man har imidlertid ikke blot lagt Vægt paa, at de nordiske Journalister skulde lære Landet at kende, man har tillige ønsket, at de skulde komme i Forbindelse med betydende danske Personligheder — med ledende Erhvervsfolk, med førende Politikere, med Repræsentanter for dansk Aandsliv o. s. v. Ved Planlæggelsen af Kursusdagene paa Hindsgavl har man stadig haft dette for Øje, og man har da i Aarenes Løb, for blot at nævne nogle Navne, som Foredragsholdere haft Politikere som I. C. Christensen, Madsen-Mygdal, H. P. Hanssen, Moltesen og Steincke. Endvidere som Repræsentanter for de forskellige Erhverv: Halfdan Hendriksen, Wald. Jacobsen, Eigtved, Chr. H. Olesen, Højgaard og Lüttichau til Tjele. Og fra Presse og Aandsliv Mænd som Vilhelm Andersen, Helge og Ove Rode, Seedorff, Thorkild Roose, Sven Clausen m. fl. Yderligere havde man i 1930 — efter Prinserejsen til Østen — bevæget Hs. kgl. Højhed Prins Axel til at tale om „Danmark og Østen", og baade Prinsen og Prinsesse Margaretha deltog i Stævnets afsluttende Middag.

I de vidunderlige Omgivelser paa Hindsgavl har de deltagende Journalister fra de forskellige Lande hurtig fundet hinanden, saaledes at der har udviklet sig et nært kammeratligt Samvær. Men samtidig har de ikke blot set og hørt, men har haft Lejlighed til at træde i personlig Berøring med en Række af de Mænd, der — for at tale Drachmannsk — „bærer Danmark", og at dette har været af Betydning senere hen, naar de under deres Virksomhed mødte dette eller hint Navn, siger sig selv.

Chefredaktør H. Stein.
Næstformand for „Norden".

Det er vanskeligt indenfor en snæver Ramme at give et Indtryk af den Interesse, hvormed disse Kursusdage paa Hindsgavl er omfattet. Men et Par spredte Træk kan belyse Samværets Karakter og inspirerende Evne. Nu og da har Ledelsen efter et Foredrag, der særlig fangede Opmærksomhed, dekreteret „Spørgetime", og efter Middagen samledes man da under de levende Lys i den store Havesal med Udsigt over Parken og Fænøsund. Første Gang, det skete, var efter et Foredrag af *H. P. Hanssen,* og det blev en for Deltagerne uforglemmelig Aften, hvor Spørgsmaal og Svar om Grænselandets Kampe og Kaar krydsedes, mens Nabolandenes Journalister flokkedes om H. P. Hanssens Høvdingeskikkelse.

En anden Aften — i Maj —, da Maanen byggede Bro over Sundet dernede, samledes Journalister fra Nordens fem Lande ude paa Terrassen, hvor Taler og Sange vekslede. Under dyb Stilhed fremsagde *H. V. Clausen* med sin sprøde Stemme „I Danmark er jeg født, dèr har jeg hjemme". Og pludselig sprang en ung *norsk* Redaktør op og holdt en beaandet Tale for den nordiske Kvinde, idet han sluttelig vendte sig til en *finsk* kvindelig Kollega, Bærer af et Navn, der har Klang i Finlands Historie.

Og mon nogen af Deltagerne i det sidste Hindsgavl-Møde før Krigen vil kunne glemme hin Aften, da *Vilhelm Andersen,* siddende i den aabne Dør ud til Parken, mens Skyggerne faldt paa — uden Støtte i Optegnelser — med talrige Citater af danske Digtere førte Tilhørerne gennem Danmark, til alle vort Lands skønne og minderige Steder? Som han sad dèr, var han selv et Stykke Danmark, Inkarnationen af dansk Aand og dansk Lune. Hans Ord fængede i Sindene og kaldte paa Beundring og Bifald.

Hindsgavl har vundet Navn over hele Norden, og Journalist-Stævnernes Hindsgavldage har sat sig talrige Spor i Nabolandenes Presse. Det er da ogsaa i Tidens Løb jævnlig sket, at de danske Værter har faaet Bud og Hilsen fra denne og hin Deltager. Selv fra Norge er der i disse Afspærringens Aar kommet Hilsner, der minder om hine lykkelige Samværsdage og forsikrer, at aldrig har Samfølelsen med danske Kammerater været stærkere end i Dag.

„Norden" har i Aarenes Løb afholdt mange andre Kursus end de foran nævnte — for Studenter, for Lærere, for Arbejdere, for Biblioteksfolk, for Bogforlæggere, for Boghandlermedhjælpere o. s. v. — men Fremgangsmaaden ved Forberedelse og Planlæggelse er i det væsentlige den samme: Man nedsætter en Komité med Tilslutning fra de faglige Sammenslutninger, og der udgaar saa — med Sekretariaterne i Helsingfors, Oslo, Reykjavik og Stockholm som Mellemled — Indbydelse til Organisationer i de andre nordiske Lande. Deltagerne samles i København og fortsætter efter et Par Dages Forløb til Hindsgavl, hvor det egentlige Kursus finder Sted.

Norden og Skoleungdommen

„Den Gren skal tidligt krøges, som ret skal vorde krum!" Dette gamle, nordiske Ordsprog har „Norden" fra første Færd søgt at efterleve ved at drage Skoleungdommen ind under sin Paavirkning. Der blev nedsat et særligt *Skolenævn,* som i den idé- og initiativrige Skolemand, Borgmester, Dr. phil. *Ernst Kaper* havde en fremragende Formand. I Samarbejde med en tilsvarende Komité under den svenske Broderfor-

Borgmester, Dr. phil. Ernst Kaper.

ening begyndte Skolenævnet sin Virksomhed med en Udveksling af større Elever i skånske og københavnske Skoler, og der er i Tidernes Løb knyttet faste Forbindelser mellem de paagældende Skoler, saadan at de har foranstaltet regelmæssige *gensidige Besøg*. I 1923 indbød den danske Forening til et Stævne i den store Stil, hvorunder 100 svenske og 100 norske Folkeskolebørn tilbragte tre Majdage i 200 jævnaldrende danske Kammeraters Hjem. Mangfoldige af disse 200 danske Børn, der nu er voksne Mænd og Kvinder, har vedligeholdt de Venskaber, som her blev vundne, og Gæsterne fra Norge og og Sverige kunde efter deres Hjemkomst fortælle om straalende Oplevelser i „Kongens By": De havde leget under Dyrehavens lysegrønne, nyudsprungne Bøgetræer, havde besøgt Tivoli og Zoologisk Have, havde været i Museer og i Det kgl. Teater, og havde været til en dejlig Afslutningsfest i Raadhushallen. Dette Stævne blev Indledningen til en Tradition, som først Krigen har afbrudt: Hvert Aar har enten København, Oslo, Stockholm eller Helsingfors haft den Glæde at hilse en 300-tallig Skare af nordisk Ungdom velkommen.

I 1926 paabegyndte den danske Forening Afholdelsen af nordiske Gymnasiastmøder paa Hindsgavl i Efteraarsferien med 100 Deltagere. Saalænge Lektor *H. V. Clausen* levede, var han disse Møders Leder.

En særlig vigtig Side af Arbejdet for at føre Ungdommen ud over Landegrænserne var Organisationen af *billige Standardrejser for Skoleungdom*. „Norden" bekostede derfor Oprettelsen af Skolerejseherberger i Skagen, Aalborg, Aarhus, Hindsgavl og København og udvirkede Befordring til halv Pris for alle Rejsende, som anmeldtes gennem Skolerejsekontorerne. Svenske og norske Skolebørn kunde gøre Turen gennem Danmark fra Frederikshavn til København for 10 Kr. og overalt faa Logi og Kost til Favørpriser. Hvor stærk Benyttelsen af disse Ordninger var, ses af, at København i 1938 havde henved 3000 Overnatninger.

Paa lignende Maade har dansk Skoleungdom haft Lejlighed til at stifte Bekendtskab med de nordiske Broderlandes Natur og Kultur, idet mange Skoleklasser under Læreres Ledelse er draget til Stockholm, til Gotland, til Bergen eller Højfjældet. — „Norden" har knyttet Skolerne til sig ved et særligt Skoleabonnement, der giver Boggaver til

Skoledirektør Thorkild Jensen.

Skolebiblioteket og uddeler værdifuld svensk og norsk Litteratur som Bogpræmier, udlaaner nordisk Undervisningsmateriel (Klassesæt, Lysbilleder) og udsender nordiske Rejselektorer paa Besøg. I denne Sammenhæng maa ogsaa nævnes Udveksling af Lærerkræfter ved Seminarier og Gymnasier i 14 Dage ad Gangen.

I 1938 tog „Norden" Spørgsmaalet om Brevveksling op og oprettede en særlig Virksomhed til Løsningen af denne Opgave. Det var opmuntrende at se, at mange Skoler derved fik et virkeligt Behov tilfredsstillet.

Efter Dr. Kapers Død i 1941 har Skoledirektør *Thorkild Jensen* overtaget Formandsskabet i Skolenævnet. Den Dag, Forholdene atter gør det muligt, vil „Norden" genoptage og udvide Bestræbelserne for at føre Ungdommen fra de nordiske Lande sammen.

Granskningen af Historielærebøgerne

Et stort og skelsættende Arbejde med Granskning af de nordiske Lærebøger i Historie er udført indenfor Foreningen „Norden"s Rammer. En nedsat Komité af Historikere med Professor, Dr. phil. *Aage Friis* som drivende Kraft fra Danmark konstaterede ved en kritisk Gennemgang af samtlige Lærebøger, at „disse i alle Landene indeholder en stor Mængde positive Fejl og Misforstaaelser. Mange af Lærebøgerne synder ogsaa ved en uretfærdig Fremhævelse af deres egen Nation paa Frændefolkenes Bekostning."

Som et Resultat af de nordiske historiske Fagnævns Arbejde foreligger to af „Norden" udgivne Skrifter: „Nordens Läroböcker i Historia 1937" og „Omstridte Spørgsmaal i Nordens Historie I" 1940.

Det første indeholder den samlede Redegørelse for, hvad nordiske Historikere og Skolemænd har fundet bør ændres i vore historiske Lærebøger, medens det andet indeholder enten en Fællesfremstilling eller Parallelfremstillinger af historiske Forskere af Punkter, som Landenes historiske Forskning bedømmer forskelligt: Vikingetogene, de nordiske Unioner 1380—1523, Den dansk-norske Forbindelse 1536—1814 o. a.

Herefter kan man regne med, at Nordens Historie ikke vil blive behandlet i nogen ny Lærebog eller nogen ny Udgave af ældre Lærebøger, uden at der tages tilbørligt Hensyn til Ønsket om at fjerne alle unødige Anstødssten fra Skildringen af saavel det egne som de øvrige nordiske Landes Folks Fortid.

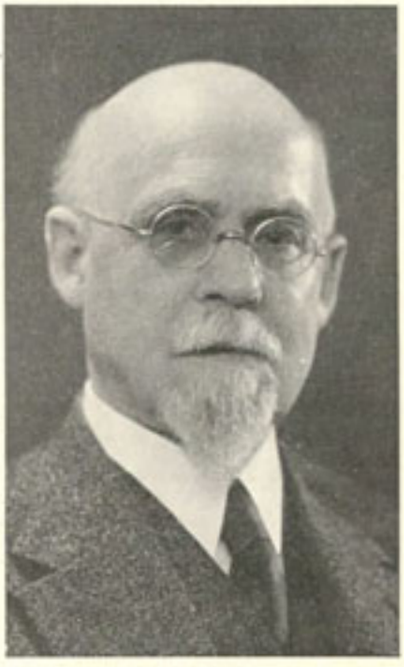

Professor, Dr. phil. Aage Friis.

Under Krigen og fremefter

De senere Aar har jo beredt det nordiske Samarbejde adskillige Vanskeligheder, men ogsaa stillet det overfor særlige Opgaver. Da Rusland i Efteraaret 1939 faldt over *Finland,* udløste dette i de andre nordiske Lande en Bølge af Sympati for det finske Folk. „Norden" startede en Finlandsindsamling, som i Løbet af nogle Maaneder indbragte over 3,5 Millioner Kr., og da Arbejdet med at organisere

Folketingsmand Chr. Christiansen.

den humanitære Hjælp til Finland truede med at sprænge Foreningens Rammer, tog „Norden"s Styrelse sammen med Ledelsen af „Røde Kors" Initiativet til Oprettelsen af „Finlandshjælpen".

Den 9. April 1940 rejste jo i mange Maader Skranker for Samarbejdet, men den danske Forening har dog ikke derfor ligget paa den lade Side. Tanken om at række *Norge* en hjælpende Haand beskæftigede Styrelsen stærkt, og ved en Indsamling underhaanden tilvejebragtes i 1941 omtrent 500,000 Kr., som man havde den Glæde at kunne omsætte i Kødvarer, der blev tilstillet den norske Nationalhjælp.

Medens Arbejdet udadtil, som nævnt, har været stærkt hæmmet, har man til Gengæld indadtil udfoldet en omfattende Virksomhed. Et Udslag heraf var *„Det svenske Læseaar",* som gennemførtes i 1942, og som rundt om i Landet skabte en livlig Interesse for Læsning af Svensk, ansporet ved Vandreudstillinger og Spredning af svensk Literatur gennem Boglader og Biblioteker.

Den almindelige *Oplysningsvirksomhed* er blevet fremmet gennem et særligt Foredragsudvalg, som under Folketingsmand *Chr. Christiansens* Ledelse har arrangeret Foredrag i stort Tal rundt om i Landets Højskoler og Ungdomsskoler saavel som i en Række Foreninger.

I denne Forbindelse skal ogsaa nævnes, at „Norden" gennem sit *Ungdomsnævn* er traadt i Forbindelse med Dansk Ungdomssamvirke, og at der paa Initiativ af Nævnets Formand, Borgmester *Jensen-Stevns,* i de sidste Par Aar er afholdt et *Sommerkursus for Ungdomsledere* fra hele Landet, udpeget af Dansk Ungdomssamvirke og Dansk-Nordisk Ungdomsforbund. Det saaledes indledte Samarbejde har til Formaal at medvirke til at interessere de mange Ungdomsforeninger for nordiske Emner og Problemer.

Samtidig har Foreningen — under Formanden, Nationalbankdirektør *Bramsnæs'* direkte Ledelse — udfoldet et betydeligt organisatorisk Arbejde, som ogsaa Foreningens ny Sekretær, Direktør *Wendt,* har taget levende Del i. Dette Arbejde har, som allerede omtalt, bragt Medlemstallet stærkt i Vejret og samtidig medført, at en Række landsomfattende Organisationer har sluttet sig til „Norden". Den Tilslutning, man saaledes har naaet, vidner højt om den voksende Forstaaelse af Foreningens Arbejde, og man vil ikke helme, før „Norden" har en Afdeling i hver eneste By i Landet.

★

Da Foreningerne „Norden" lagde ud for 25 Aar siden proklamerede de straks i selve Navnet, at det, de tilstræbte, var „nordisk Samarbejde", og i de fælles Loves indledende Formaals-Paragraf udtaltes det, at man vilde „arbejde for Tilnærmelse mellem Folkene". Fra den første Dag har Formaalet da været paa *alle* Omraader, „hvor de naturlige Betingelser er til Stede" at tilskynde til „i Samarbejde at løse saadanne Spørgsmaal, hvor en fælles Løsning er mulig under Iagttagelse af hvert Lands Særinteresser".

Det er imidlertid altid saaledes, at Opgaverne maa løses, efterhaan-

Borgmester J. P. Jensen-Stevns.

den som de melder sig, og til en Begyndelse gjaldt det om — som den første nødvendige Forudsætning for det videre Arbejde — at berede Sindene for de nordiske Tanker, at kalde paa den slumrende Følelse af Samhørighed for — naar Tidernes Fylde var inde — at omsætte den i positiv Handling. Man kan maaske sige, at Tiden paa sin Vis har *arbejdet med,* men uden det forberedende Arbejde, som er udfoldet fra Foreningerne „Norden"s Side, vilde man ikke være naaet frem til den nordiske Indstilling, som man — trods alt — i Dag møder i alle nordiske Lande. Hvor Foreningen „Norden" staar fremgaar med al ønskelig Tydelighed

deraf, at Repræsentantskabet i sit Møde den 20. Maj 1943 sluttede sig til de Udtalelser, der tidligere var fremsat af Foreningens Formand —

at „det gælder om at lære det danske Folk at tænke og føle nordisk og at skabe den Folkevilje, som kan danne den nødvendige Baggrund for de Beslutninger, Regeringen stilles overfor den Dag, da Spørgsmaalet om en nærmere Samvirken paa det udenrigspolitiske, det erhvervsøkonomiske og det forsvarsmæssige Omraade bliver aktuelt".

Direktør, cand. mag. Frantz W. Wendt.

Forhaabentlig er den Dag ikke fjern, da de Hindringer, som i Øjeblikket spærrer for det fredelige Samkvem, vil falde, saaledes at det gensidige, befrugtende Samarbejde mellem Folkene kan genoptages. Foreningen „Norden" bekender sin Tro paa og sin Vilje til at arbejde hen til nordisk Samling, naar Krigen er forbi. Den første og afgørende Forudsætning for en saadan Samling er imidlertid, at de nordiske Folk har Vilje og Evne til at overvinde de Betænkeligheder og Vanskeligheder, som møder alle store Tanker. Derfor er det ogsaa rigtigt, at man fra alle Sider i Befolkningen slutter op om Foreningen „Norden", som i Følge det lovfæstede Formaal i al sin Stræben „skal styrke de nordiske Folks Samvirken indadtil og udadtil", og som ser det som sin Opgave sammen med Broderforeningerne i de andre nordiske Lande at skabe den Folkevilje, som ene kan føre til Maalet: *Et enigt Norden,* der ikke blot ved fredeligt Samvirke vandt sig selv en Plads i Solen, men ogsaa blev et Eksempel til Efterfølgelse for Verden uden om os.

SMITH & Co. A/S
Odense

NORDEN
Dansk Forening
for nordisk Samarbejde
Formand:
Nationalbankdirektør *C. V. Bramsnæs*
Næstformand:
Chefredaktør *H. Stein*
Foreningens Direktør:
Cand. mag. *Frantz W. Wendt*

NORDEN
Medlemsblad for Foreningen „Norden" udkommer 6 Gange aarlig i Maanederne Februar, April, Juni, August, Oktober, December og tilstilles alle Medlemmer gennem Postvæsenet.
Redaktør: *Erik Andersen*
★
Foreningen NORDEN,
Gyldenløvesgade 16 København K.
Postgiro 208.90 (Tlf.: C. 7225)

Det er med dyb Glæde, jeg paa Foreningen „Norden"s 25 Aars Dag bringer en Hilsen til alle Foreningens Medlemmer og til alle, der i Samarbejde med Foreningen „Norden" virker for den nordiske Sag.

Linjerne for „Norden"s Virksomhed gennem de 25 Aar er ridset op andet Sted i Medlemsbladet. Det er utallige Baand, som er knyttet mellem Nordens Folk i de Aar, der er gaaet. Dybde og Inderlighed er vundet i Forbindelserne over Landegrænserne.

Vi, der arbejder nu, kan glæde os over den kraftige Vækst, der har været i Tilslutningen til „Norden" i de sidste Aar. Vi har naaet et Medlemstal paa ca. 20,000, og hver Uge bringer os nye Tilhængere i Hundredtal. Siden 1. April i Fjor har vi oprettet op imod en Snes nye Afdelinger rundt om i Landet med Tilslutning fra alle Grupper i vort Folk, uden Hensyn til politiske Anskuelser og sociale Lag.

Vi kan ogsaa glæde os over den Tilslutning, vi har faaet fra de store Folkeorganisationer i vort Land. Denne Tilslutning er Vidnesbyrd om Anerkendelse af „Norden"s Virksomhed som den s a m l e n d e nordiske Bevægelse i det danske Folk.

C. V. Bramsnæs.

DET EVIGA

Väl formar den starke med svärdet sin värld,
väl flyga som örnar hans rykten:
men någon gång brytes det vandrande svärd,
och örnarna fällas i flykten.
Vad våldet må skapa är vanskligt och kort,
det dör som en stormvind i öknen bort.

Men sanningen lever. Bland bilor och svärd
lugn står hon med strålande pannan.
Hon leder igenom den nattliga värld
och pekar alljämt till en annan.
Det sanna är evigt: kring himmel och jord
genljuda från släkte till släkte dess ord.

Det rätta är evigt: ej rotas där ut
från jorden dess trampade lilja.
Erövrar det onda all världen till slut,
så kan du det rätta dock vilja.
Förföljs det utom dig med list och våld,
sin fristad det har i ditt bröst fördold.

Och viljan som stängdes i lågande bröst
tar mandom lik Gud, och blir handling.
Det rätta får armar, det sanna får röst,
och folken stå upp till förvandling.
De offer du bragte, de faror du lopp,
de stiga som stjärnor ur Lethe opp.

Och dikten är icke som blommornas doft,
som färgade bågen i skyar.
Det sköna du bildar är mera än stoft,
och åldren dess anlet förnyar.
Det sköna är evigt: med fiken håg
vi fiska dess guldsand ur tidens våg.

Så fatta all sanning, så våga allt rätt,
och bilda det sköna med glädje.
De tre dö ej ut bland mänskors ätt,
och till dem från tiden vi vädje.
Vad tiden dig gav, må du ge igen,
blott det eviga bor i ditt hjärta än.

Esaias Tegnér
(1808).

Danske Fadderskaber
for finske Børn

En Gren af „Finlandshjælpens"s Arbejde

En af de Maader, hvorpaa Danmark har rakt Finland en hjælpende Haand, er som bekendt Hjælpen til de finske Børn. I „Norden" har der tidligere været gjort Rede for Finlandshjælpens Arbejde ved Børnebespisningen i finske Byer og ved finske Børns Ophold i Danmark. I dette Nummer bringer vi en Redegørelse for en tredje Gren af „Finlandshjælpen"s Arbejde: Tegningen af Fadderskaber.

De ansvarlige Kredse i Finland lægger megen Vægt paa, at de finske Børn i størst mulig Udstrækning bliver i Finland; derfor bliver kun Børn fra krigstruede eller bomberamte Hjem ført til Sverige. De øvrige Børn, som man har opfordret til at evakuere, er blevet anbragt paa Landet. Paa „Norden"s Anmodning skriver Lederen af „Finlandshjælpen"s Arbejde med Tegningen af Fadderskaber, Kaptajn *E. V. S. Lassen*, om denne Gren af Virksomheden:

Indtegningen af Fadderskaber for Børn af faldne finske Soldater paabegyndtes her i Danmark i Foraaret 1941 efter Forhandlinger med General Mannerheims Barnskyddsförbund, som i Finland havde taget denne Form for Hjælp op til de aller haardest ramte i Vinterkrigen.

Titusinder af Børn var uden Fader og Forsørger og Moderen som Krigsenke efterladt alene tilbage ofte med en stor Børneflok, som kun med de aller største Vanskeligheder lod sig underholde, hvis Hjemmet skulde holdes samlet.

For en Pris af Kr. 420.— om Aaret for et Fadderskab kan man tegne sig for et saadant, og disse ca. 4.250 Finmark bliver da udbetalt til det paagældende Barn, oftest i maanedlige Rater, men administreres gennem Mannerheimforbundets Lokal-Afdelinger over hele Finland, saaledes at man har betryggende Garanti for, at Midlerne anvendes til det rette Formaal.

Det er lykkedes at overføre næsten samtlige indsamlede Midler til dette Formaal i Varer til Finland, hvor disse Varer bliver realiseret og Salgssummen indbetalt til General Mannerheims Barnskyddsförbund til Viderebetaling til de paagældende Børn. Igennem denne Ordning har Finland faaet et ekstra Kontingent af haardt tiltrængte Levnedsmidler, ofte i meget forædlet Form, og Børnene Penge til at indkøbe Levnedsmidler for paa de Kort, der nu er tildelt dem ifølge Rationeringsbestemmelserne, og som disse ofte meget fattige Hjem ellers ikke havde Raad til fuldt at udnytte.

Af de ca. 10.000 Fadderskaber à 420 Kr., der er etableret i Finland i de forløbne snart 3 Aar, har vi faaet ualmindelig mange Beviser paa, hvilken Gavn og Tryghed for det daglige Udkomme disse Fadderskaber har givet disse haardt ramte finske Hjem. Fadderskaberne har knyttet stærke Baand mellem tusindvis af danske og finske Hjem, og Brevene giver et Bevis for stor Taknemmelighed baade fra de finske Børns og deres Mødres Side.

Ved stor Imødekommenhed fra Vareforsyningsdirektoratet har alle Faddere indtil videre Ret til ca. hver 6. Uge at sende en Standard-Gavepakke med Levnedsmidler til deres Fadderbørn som en ekstra Gave, indeholdende Tørmælk, Pølse, Ost, Sukkervarer og lign. — en Ret, som jo absolut ikke maa betragtes som nogen Pligt. Denne Ret udnyttes i overordentlig stor Udstrækning, og over Tusinde Pakker om Maaneden finder Vej fra Hjem til Hjem, og det er indrettet saaledes, at Fadderen kun behøver paa det tilsendte Girokort at indbetale 16 Kr. til Finlandshjælpen, som saa drager Omsorg for Pakkens Afsendelse. Tvivl har hersket om, at disse Pakker naaede rigtigt frem, men man har en absolut Garanti for, at dette sker, gennem Postvæsenets Kvitteringer, som bliver tilsendt os fra Finland, idet Pakkerne altid fremsendes rekommanderet.

For alle, der læser eller hører Svensk

Valfrid Palmgren Munch-Petersen og Ellen Hartmann

Svensk-dansk Ordbog
udkommer i 15 Hæfter à 1,50 Kr. Hidtil foreligger 9 Hæfter.

Svensk-dansk Ordbog
Mindre Udgave 4,00 Kr., indbundet 5,50 Kr.

Farlige Ord og lumske Ligheder i Svensk og Dansk
En nyttig og fornøjelig Ordliste paa 80 dobbeltspaltede Sider. 3,50 Kr.

GYLDENDAL

Kaptajn E. V. S. Lassen

Naar Fadderskabet er tegnet, modtager Fadderen i Danmark Barnets Personkort med Fotografi. Paa Kortet er anført Forældrenes og Barnets forskellige Data. Dette Kort opbevares hos Fadderen, saalænge Fadderskabet bestaar. Fadderskaberne tegnes for 1 Aar ad Gangen paa Grund af Tidernes Uoverskuelighed, men Glæden over at kunne hjælpe Børnene deroppe har fra dansk Side givet sig Udslag i, at ca. 90 pCt. af samtlige indtegnede Fadderskaber er forlænget over 2det og 3die Aar, hvorved Baandet mellem finske og danske Hjem yderligere er blevet styrket, og vi har mange Eksempler paa, at danske Faddere med stor Glæde ser hen til den Dag, de personligt kan træffe deres Fadderbarn, enten ved selv at rejse til Finland eller ved, at Barnet kommer herned paa Ferie, og det er da ogsaa med dette Formaal for Øje, at danske Plejeforældre og danske Faddere paatænker at slutte sig sammen for i Fremtiden at kunne løse Opgaver af fælles Interesse med Henblik paa Forbindelsen mellem finske og danske Hjem, et Forhold, som Fadderskabssagen ogsaa for sin Del utvivlsomt har skabt god Jordbund for.

*

Der blev givet meget til Finland under Vinterkrigen og ogsaa under denne Krig, og jeg ved fuldt vel, at Forholdene her i vort Land paa mange Omraader er blevet strenge nok, og Fremtiden er i Sandhed for os alle uvis, men naar man tænker paa de Forhold, det finske Folk i Dag lever under efter praktisk talt at have været i Krigstilstand siden November 1939 med 3 frygtelige Isvintre og mellemliggende ekstraordinært tørre Somre, som i 1940—41—42 kun gav ringe Høst, naar vi tænker paa de 4—500,000 karelske Flygtninge efter Moskva-Freden i 1940, som skulde flyttes hjem og skaffes Husly og Udkomne, og foruden alt dette Krigens almindelige tunge Byrde, som har lagt sig over Finland og dets Folk og har tæret paa dets Reserver af Kraft og Levnedsmidler, saa maa vi her hjemme erkende, at selvom Krigen ogsaa er kommet til os paa en for mange af os maaske ikke mindre smertelig Maade, saa er de materielle Goder, vort Folk og vore Børn i Dag nyder, saa himmelvidt større end vort Broderfolks mod Nord, at Tusinder af Danske i Taknemmelighed herover enkeltvis eller sammensluttet efter Evne har villet søge at lindre Nøden deroppe ved netop denne Form for Hjælp, som fra finsk Side skattes saa overordentlig højt.

Ca. 50 Mill. Finmark er indtil nu overført gennem Fadderskaber, men endnu er der Tusinder af faderløse finske Børn i trange Kaar, som haaber paa, at en Fadder fra det fremmede Land gennem

En finsk Mor, hvis ene Barn har faaet en Fadder i Danmark

Indtegning af Fadderskab for netop ham skal kaste Lys over hans Tilværelse, og jeg er sikker paa, at endnu mange danske Kvinder og Mænd, Foreninger og Institutioner er beredte til at række en hjælpende Haand til denne Gerning og derigennem være med til at bygge Bro mellem det finske og det danske Folk.

*

Skulde nogle af „Norden"s Læsere have Lyst til — enkeltvis eller i Forening — at tegne et Fadderskab, kan de henvende sig enten direkte til „Finlandshjælpen", Holbergsgade 3, København K, eller til den stedlige Forening „Norden"s Formand for at faa udleveret Tegningsblanketter.

Foreningen „Norden" og Organisationerne

En betydningsfuld Aarsag til Foreningen „Norden"s centrale Placering og faste Forankring i den danske Befolkning finder man deri, at saa mange af Landets store Organisationer har sluttet sig til Foreningen som Medlemmer. Nedenfor følger en Oversigt over nogle af de Organisationer, som staar tilsluttet Hovedforeningen. Desuden er mange lokale Organisationer indmeldt i Foreningens Afdelinger Landet over.

Det kgl. danske Landhusholdningsselskab.

De samvirkende danske Husmandsforeninger.

De samvirkende sjællandske Landboforeninger.

De samvirkende danske Andelsselskaber, Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeninger og et Dusin af de andre store Andelsorganisationer.

Det kooperative Fællesforbund i Danmark.

Dansk Arbejdsgiverforening.

De samvirkende Fagforbund, Dansk Arbejdsmandsforbund og ca. 25 andre Fagforbund.

Arbejdernes Oplysningsforbund.

Foreningen af Arbejdsledere i Danmark.

De danske Handelsforeningers Fællesorganisation.

Textilfabrikantforeningen.

Danmarks textiltekniske Forening.

Mineralolie Brancheforeningen.

Dansk Post- og Telegrafforening.

Nordisk Speditør Forbund.

Dansk Ingeniørforening.

Ingeniør-Sammenslutningen.

Journalistforbundet.

Provins Journalistforeningen.

Foreningen af Venstreblade i Danmark.

Københavns Boghandlerforening.

Den almindelige danske Lægeforening.

Den danske Dyrlægeforening.

De danske Husmoderforeninger.

„Norden"s Formaalsparagraf er god nok!

I den senere Tid er det gentagende sket, at Talsmænd for Foreningen „Det frie Nord" paa Møder og i Pressen har kritiseret Foreningen „Norden"s Formaalsparagraf og dens Maal for sine Bestræbelser. Da hele dette Forhold har Interesse ogsaa for en videre Kreds, kan der være Anledning til at gøre det til Genstand for en dokumenteret Redegørelse.

*

Den Formaalsparagraf, Foreningen „Norden" i Danmark arbejder efter, er den samme, som i 1919 blev vedtaget i Fællig af den danske, norske og svenske Forening og senere tiltraadt ogsaa af den islandske og den finske Forening, da disse oprettedes. Den svenske Forening har i 1943 paa egen Haand forenklet Formaalsparagraffen, men den oprindelige, fælles Paragraf gælder vedblivende for Foreningerne „Norden" i Finland, Island, Norge og Danmark.

Lad os da se lidt nøjere paa denne Formaalsparagraf. Den lyder saaledes:

„Norden, dansk Forening for nordisk Samarbejde har — i Erkendelse af de nordiske Folks Fællesskab — til Formaal i Samvirken med tilsvarende Foreninger i de øvrige nordiske Lande at arbejde for Tilnærmelse mellem Folkene. Det er Foreningens Opgave at uddybe Fællesskabsfølelsen mellem de nordiske Folk, udvide deres kulturelle og økonomiske Forbindelse og befordre Samarbejdet imellem dem. Foreningen bør derfor paa alle Omraader, hvor et Samarbejde allerede findes, efter Evne støtte og udvikle dette samt paa andre Omraader, hvor de naturlige Betingelser er tilstede, tilskynde til fælles Arbejde og saaledes bidrage til i Samarbejde at løse saadanne Spørgsmaal, hvor en fælles Løsning er mulig under Iagttagelse af hvert Lands Særinteresse. Foreningen skal endvidere udvikle et omfattende Oplysningsarbejde om de andre Landes Næringsliv, Samfundsforhold og Aandsliv med det Formaal at fremme det hidtil alt for mangelfulde indbyrdes Kendskab til de nordiske Lande og Folk samt udvikle Forstaaelsen af deres fælles Interesser. I al sin Stræben bør Foreningen søge at styrke de nordiske Folks Samvirken indadtil og udadtil.

En Gennemlæsning af denne Paragraf viser, at den er *alt omfattende,* at den rummer alt, hvad der overhovedet kan komme i Betragtning. Naar det fremhæves som et Formaal at udvide de nordiske Folks *kulturelle* og *økonomiske* Forbindelse, saa sker dette simpelt hen fordi de kulturelle og økonomiske Opgaver i sin Tid — ved Stiftelsen — trængte sig stærkt paa og bød Mulighed for Resultater. Men dermed var Formaalet ingenlunde udtømt. Tværtimod tales der i samme Aandedræt videre om, at det gælder at *befordre Samarbej-*

DEN DANSKE
LANDMANDSBANK
AKTIEKAPITAL: KR. 50.000.000
RESERVEFOND: KR. 34.000.000

Hovedkontor: Holmens Kanal 12
København K.

43 Filialer i København og Omegn
53 Filialer i Provinsen.

Alle Forespørgsler besvares beredvilligt af vore Filialer og gennem vort Hovedkontor.

Telefon **6500** Lokal **65**

det mellem de nordiske Lande, uden at der nævnes nogen Begrænsning, og til Slut — i Paragraffens sidste Punktum — samles som i en Sum dens Indhold i den ene Sætning:

> *I al sin Stræben bør Foreningen søge at styrke de nordiske Folks Samvirken indadtil og udadtil.*

Dette er selve *Kernen*. Mere kortfattet og samtidig mere omfattende og vidtspændende kan Formaalet ikke angives.

★

Formaalsparagraffen er *realistisk*. Den siger udtrykkelig, at man skal indstille sig paa saadanne „Omraader, *hvor de naturlige Betingelser er tilstede.*" I de første Aartier — i 1920'erne og 1930'erne — var disse Betingelser i det væsentlige kun tilstede paa de økonomiske, kulturelle, trafikale og oplysningsmæssige Omraader, og om disse koncentrerede Foreningen „Norden" da Hovedparten af sine Anstrengelser.

Men saa snart de ændrede Forhold i Verden gjorde det sandsynligt, at det tjente et praktisk Formaal at oplyse den danske Befolkning om Betydningen og Værdien ogsaa af et statsligt, et politisk Samvirke i Norden, tog Foreningen ogsaa denne Opgave op. Samtidig lagde den imidlertid Vægt paa — ikke blot at *proklamere* nordisk Samvirke rent agitatorisk, hvad der er let nok, men ogsaa at *udforme en Linje* for dette Samvirke, der virkelig kunde **skabe Samling i det danske Folk om en nordisk Politik.**

Medens man fra visse Sider eensidigt gik ind for et nordisk Forsvarsforbund, saa' man indenfor Foreningen „Norden" — der tæller Repræsentanter for alle politiske, sociale og aandelige Kredse her i Landet — klart, at et Forsvarsforbund *forudsætter et Fællesskab af Interesser,* som man kan samles om, og som der eventuelt kan blive Tale om at forsvare. Det var derfor naturligt, at Foreningen gav Udtryk for *sit* Syn paa Nutidens og Fremtidens Opgaver, og dette skete i en Tale, som Formanden holdt paa et Møde i Nykøbing F. den 15. April 1943, hvor han bl. a. udtalte:

> „I visse Kredse i Danmark lægges der særlig Vægt paa, at der dannes et nordisk Forsvarsforbund. Det maa være klart for alle, at fælles Forsvar for de nordiske Lande maa være et Led i det nærmere politiske Samarbejde, men det maa være lige saa klart, at et Forsvarsforbund alene ikke kan løse det nordiske Spørgsmaal. Et Forsvarsforbund vil svæve i Luften, hvis der ikke skabes en nærmere politisk og økonomisk Forbindelse mellem de nordiske Lande, og kan derfor ikke være et Maal i sig selv. Det vilde bringe sine Fortalere dybe Skuffelser, hvis det oprettedes som en isoleret Foranstaltning.
>
> Vor Forening vil fortsætte sit Arbejde for at bane Vejen for det, der skal komme. Det kan ikke være Foreningen „Norden"s Opgave at skrive Programmet for det nærmere politiske Samarbejde mellem Landene. Det maa være Regeringerne, som her tager det praktiske Arbejde op, men vi kan vække Forstaaelse hos det danske Folk for at tænke nordisk og føle nordisk. Vi kan lære den danske Befolkning, at der maa bringes Ofre, hvis det nordiske Samarbejde skal naa sit Maal, men at Ofrene ikke vil bringes forgæves.
>
> Vi kan være med til at skabe den Folkevilje, som bærer over Vanskelighederne, og som maa være det nødvendige Grundlag for de Beslutninger, som Regeringen til sin Tid skal træffe."

Uger senere, 20. Maj 1943, holdt Foreningens Repræsentantskab sit aarlige Møde og vedtog enstemmigt en Resolution, som sluttede op bag Formandens Nykøbing-Tale. Resolutionens sidste Afsnit lød saaledes:

> „Repræsentantskabet slutter sig til de Udtalelser, som er fremsat af Foreningens Formand, at det gælder om at lære det danske Folk at tænke og føle nordisk og at skabe den Folkevilje, som kan danne den nødvendige Baggrund for de Beslutninger, Regeringen stilles overfor den Dag, da Spørgsmaalet om en nærmere Samvirken paa det udenrigspolitiske, det erhvervsøkonomiske og det forsvarsmæssige Omraade bliver aktuelt.
>
> Repræsentantskabet tilsiger Styrelsen al mulig Tilslutning og Støtte til dens fortsatte Arbejde efter de foran skitserede Linjer, idet man tillægger det den største Betydning, at Foreningen „Norden" naar ud til alle Kredse i vort Folk og bereder Sindene for den nordiske Samling, som er vort Slægtleds store historiske Opgave, og som i snart 25 Aar har været Maalet for de samvirkende Foreninger „Norden"s Virksomhed."

Med denne Tilkendegivelse af Foreningens højeste Myndighed kan der ikke være nogen Tvivl om, hvor Foreningen staar, og hvorledes den ser paa sin Opgave.

★

Man møder jævnlig fra visse Kritikeres Side den Paastand, at Foreningen „Det frie Nord" har samme Formaalsparagraf som den svenske Forening „Norden", og at den svenske Forenings Formaalsparagraf paa afgørende Maade afviger fra den danske. Denne Paastand giver Anledning til følgende Bemærkninger.

Som et Led i et almindeligt Arbejde paa at rationalisere sin Organisation besluttede den svenske Forening i 1943 -- paa egen Haand — ogsaa at forenkle Formaalsparagraffen, som vitterligt er lang og temmelig ordrig. Man bortkastede da de første 18—19 Linjer af den fælles Formaalsparagraf og nøjedes med dennes afsluttende Kerne-Sætning i følgende Form:

> *„Norden, svensk förening för nordiskt samarbete, har till ändamål att på alla områden stärka och utveckla de nordiska folkens samverkan inåt och utåt."*

Da man bortkastede de forudgaaende Sætninger, hvori Foreningens Opgaver stod omtalt, var man nødt til at give disse Opgaver Udtryk paa anden Maade og derfor indsattes Ordene „på alla områden."

Af ovenstaaende fremgaar det, at det er *helt urigtigt,* naar det til Tider paastaas, at den svenske Formaalsparagraf udtrykkeligt nævner fælles Forsvar og fælles Udenrigspolitik eller tilmed skulde give disse Spørgmaal en særlig fremtrædende Plads. Langt snarere kan man sige, at den danske Forenings Stilling til

disse Spørgsmaal for saavidt er mere konkret, som den foran citerede Resolution udtrykkelig nævner det udenrigspolitiske, det erhvervsøkonomiske og det forsvarsmæssige som liggende indenfor Formaalets Rammer.

Hvad endelig angaar Paastanden om, at „Det frie Nord"s og den svenske Forening „Norden"s Formaalsparagraf er identiske, da er heller ikke dette rigtigt. Det frie Nord har ganske vist laant den korte svenske Paragraf, men har dertil føjet en længere Udvikling, som ikke findes i den svenske Tekst.

★

Hidtil har Foreningen „Norden" undladt at tage til Genmæle overfor den Kritik, som er blevet fremsat ud fra et urigtigt Grundlag. Da Kritiken imidlertid stadig fremføres paany, og da fortsat Tavshed maaske kan udlægges som en Godkendelse af de fremsatte Paastande, har man anset det for rigtigt at fremkomme med den foranstaaende Redegørelse.

Frantz W. Wendt.

Lytjens VINE

CONDITORI SCT. KNUD
H. C. Hoff
ODENSE

Krusøe & Co.
Kalvebod Brygge 4 København V.

INDUSTRIOVNE

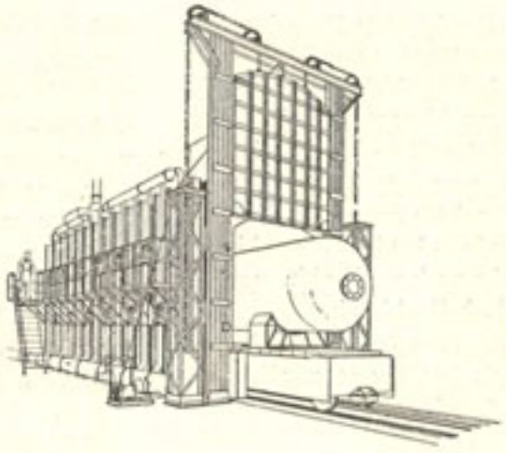

Gledeovn, indv. Maal 10800 x 3200 x 3200 mm, bygget 1942 for svensk Jernværk

HOLGER ANDREASEN
KØBENHAVN V., HAMBROSGADE 6
Telegr.-Adr.: Importholger
Fjernskriver: 2337 — Importholger
Sverige: ÖREBRO, STORGATAN 7
Telegr.-Adr.: Importholger

HINDSGAVL

I den danske Forening „Norden"s Historie er „Hindsgavl"s Erhvervelse et vigtigt Kapitel. Foreningens Sekretær, Oberstløjtnant *Helge Bruhn,* fik tilfældigt at vide, at Slot-

Harald Høffding i Vinduet paa Hindsgavl.

tet var ledigt, og man lejede det da til Afholdelsen af „Norden"s første Studenterkursus 1922. Dette blev saa vellykket, at der allerede næste Aar dannedes et Aktieselskab til Indkøb af Slottet, der saa skulde stilles til Raadighed for Foreningen „Norden" til Afholdelse af nordiske Møder. Medlemmer af Foreningen „Norden" tegnede sig som Aktionærer. Formand blev Direktør *Chr. H. Olesen* og adm. Direktør, Oberstløjtnant *Helge Bruhn.*

Store Ombygninger har fundet Sted siden 1922, da man endnu anvendte den tomme Herskabsstald til Masseindkvartering. Sidefløjene er omdannede til de nydeligste Enkelt- og Dobbeltværelser, hvor-

En lærd Gruppe: Lektor H. V. Clausen og Lektor Hjalmar Alving i Samtale.

ved der er skaffet Plads til 100 liggende Gæster, der er anskaffet et stilfuldt Møblement til Hovedbygningens mange Sale, et stort Bibliotek med nordisk Litteratur er skaffet tilveje, Parken er omlagt med store Plæner og nye Udsigter, Badeforholdene er gjort tidssvarende. Eftersom Foreningen i Tidens Løb har erhvervet over Halvdelen af Aktierne, kan man nu med fuld Ret tale om Hindsgavl som „Norden"s Ejendom.

Hindsgavl, der siden 1923 har været Hovedsamlingsstedet for den danske Forening „Norden"s Kursus og Møder, ligger paa Fyn ved Kysten, 3 km fra Middelfart. Det er sikkert en af de skønnest beliggende Ejendomme i Landet. Udsigten fra Slottet og den smukke Park over Lillebælt med Jyllands og Fyns skovklædte Kyster viser den mest sommersmilende, idylliske Natur, man kan forestille sig, og tillige et af de mest typisk danske Landskaber. I Slottets Hovedbygning finder Foreningens Gæster i de smukt udstyrede Sale og Stuer et hyggeligt og fornemt Hjem under Mødet.

Som Færgested mellem Jylland

To islandske Deltagere i nordisk Lærerkursus paa Hindsgavl.

Udsigt fra Hindsgavl mod Fænø.

og Fyn har det gamle Herresæde Hindsgavl været Midtpunkt for talrige Begivenheder i Nordens Historie. I Lillebælt udfor Hindsgavl kæmpede den danske og norske Flaade i 1287. Erik Menved og Erik Præstehader mødtes 1295 paa Hindsgavl, og i Aaret 1300 sluttedes paa Fænø Kalv den sidste Fred mellem det danske og det norske Rige. Paa Hindsgavl underskrev Frederik VI Kielertraktaten 1814, og her boede Bernadotte, den senere svenske Konge, efter at hans Spaniolere havde afbrændt Koldinghus. Fra Svenskekrigen 1658 og Krigene 1848—50 og 64 findes bevaret Rester af Skanser og Løbegrave i Parken og Omegnen.

For Tiden foretager Nationalmusæet Udgravninger af det gamle Slot, takket være en Bevilling, som Nationalbankdirektør *Bramsnæs* har skaffet Musæet til dette Formaal.

NYT SVENSK-DANSK HJÆLPEMIDDEL

Valfrid Palmgren Munch-Petersen og Ellen Hartmann: *Farlige Ord og lumske Ligheder i Svensk og Dansk.* — Gyldendal 1943.

Bestræbelserne for at lære den danske Befolkning at læse Svensk fortsættes stadig. Et meget stort Arbejde herpaa er nedlagt af det kendte Forfatterpar Universitetslektor, Dr. phil. *Valfrid Palmgren Munch-Petersen* og hendes danske Medarbejder Adjunkt, cand. mag. *Ellen Hartmann*, som fornylig har udsendt Bogen: Farlige Ord og lumske Ligheder i Svensk og Dansk.

Bogen har i første Række Bud til alle, som skal oversætte Svensk til Dansk for større Kredse, Journalister og Bogoversættere; man tænker f. Eks. paa svenske Ord som landsting, hospital, realklass, hvis ordrette Oversættelse fremkalder fejlagtige Fremstillinger. Men dernæst maa Bogen anbefales alle, som vil besidde et fuldstændigt Kendskab til det svenske Sprog.

Opstillingen af Ordene er strengt alfabetisk, hver Side er delt i 2 Spalter med det svenske og danske Ord, som staves (omtrent) ens overfor hinanden med Oversættelsen til det andet Sprog vedføjet med mindre Skrift. Derved faar Bogen ogsaa sin store Værdi for svenske Læsere, som vil vide grundig Besked med Dansk.

Til Trods for sine 76 Sider er Bogen ingen Ordbog, som kan anvendes af almindelige Læsere, da de fra Dansk helt forskellige svenske Gloser selvfølgelig ikke findes; disse Læsere maa henvises til de Ordbøger, som Forfatterparret har udgivet, specielt Svensk-Dansk Ordbog, hvis større Udgave man glædeligvis har Haab om at se afsluttet i Aar. *E. A.*

„Norden"s Ferieophold

Sommeren 1944 vil Hindsgavl være aabent for Ferieophold for Foreningen „Norden"s Medlemmer i to Perioder:

1) *Første Ferieophold:* Ankomst Søndag 25. Juni. — Afrejse Søndag 9. Juli med Formiddagstogene. Der modtages kun Indmeldelser for hele Perioden.

2) *Andet Ferieophold:* Ankomst Søndag 9. Juli med Eftermiddagstogene — Afrejse Mandag 16. Juli med Formiddagstogene.

Anmeldelse om Deltagelse i et af Foreningens Ferieophold sker til Foreningen „Norden"s Kontor, Gyldenløvesgade 16, København K. Først efter 15. Maj vil de anmeldte Deltagere modtage Besked om, hvorvidt de kan paaregne Plads.

Prisen er 12 Kr. pr. Dag incl. Servicepenge, for Hovedfløjens Værelser dog 14 Kr. pr. Dag.

For Børn under 6 Aar er Prisen 4 Kr. pr. Dag, fra 6 til 14 Aar 6 Kr. ved en ekstra Opredning paa Forældrenes Værelse eller ved Indkvartering sammen med andre Børn.

For unge mellem 15 og 18 Aar, som er villige til at bo paa større Fællesværelser, er Prisen 9 Kr. pr. Dag.

I Lighed med i Fjor vil der blive Lejlighed til Svenskundervisning under Ferieopholdet.

Et udførligere Program tilsendes paa Forlangende.

Vært og Værtinde under Ferieopholdet er Oberstløjtnant *Helge Bruhn* og Fru *Gulli Bruhn*.

Norge forteller

Foreningens Gavebog 1944

En af de største Fordele, „Norden" byder sine Medlemmer for det beskedne Kontingent, der ydes, er Tilsendelsen af en Boggave. I 1942 skænkede Foreningen Medlemmerne en finlandssvensk Novelle-Antologi, og i 1943 var Boggaven Billedværket: „Sverige". I 1944 er det *Norges* Tur til at føre Ordet overfor de danske Læsere.

„Norden" har sikret sig Udgivelsesretten til en enestaaende Novellesamling, hvor 36 norske Forfattere hver er repræsenteret med een Historie. Bjørnstjerne Bjørnson indleder med „Blakken", og gennem de klassiske Forfattere fra forrige Aarhundrede Jonas Lie, Amalie Skram, Alexander Kielland, Arne Garborg, naar man frem til Nutidens store Forfattere: Johan Bojer, Olav Duun, Johan Falkberget, Cora Sandel, Sigrid Undset og Sigurd Hoel; men foruden med disse stifter man ogsaa Bekendtskab med mange andre Navne i nyere norsk Litteratur.

Ved at læse denne Samling lærer man Norge, dets Natur og Mennesker at kende; man faar sin Beundring for Nordmændene forøget, naar man hører om den Haardførhed, de lægger for Dagen i Kampen mod en ugæstmild Natur, og man forstaar samtidig, at just denne Natur har givet vore norske Brødre deres særlige Afskygning af det nordiske Sind.

Bogen, som er paa 350 Sider, er forsynet med en Ordliste, saaledes at Læserne kan faa Oplysning om de særnorske Gloser, som kan volde Vanskelighed hos de Forfattere, som skriver Ny-norsk. Denne Ordfortegnelse er udarbejdet af den kendte Oversætter af nynorske Bøger, Bibliotekar *Jens Pedersen*, København.

Saa snart Medlemmerne efter 1ste April har indbetalt deres Kontingent, tilsendes Gavebogen, der iøvrigt er indbundet i et nydeligt stift Bind med Hellig Olafs Løve paa Forsiden.

Nordisk økonomisk Samarbejde

Af Nationalbankdirektør C. V. BRAMSNÆS

I „Nordens Tidning", den svenske Forening „Norden"s Medlemsblad, har Nationalbankdirektør *C. V. Bramsnæs* skrevet en Artikel om nordisk økonomisk Samarbejde, hvoraf vi gengiver Hovedindholdet.

Jeg tror, der er adskillige Mennesker i Norden, som mener, at det er nødvendigt at skabe en fælles Sikkerhed for de nordiske Lande, men som samtidig mener, at de nordiske Folk maa bringe Ofre paa andre Omraader, navnlig økonomiske, for at naa dette Maal.

En saadan Tankegang, hvor offervillig den end kan tage sig ud, hviler efter min Mening paa urigtige Forudsætninger. Der er for mig ingen Tvivl om, at det paa *alle* Omraader vil være til Fordel for de nordiske Folk, at der finder en Sammenslutning Sted mellem de nordiske Lande.

Lad os først se paa de *økonomiske* Sider af Sagen. For mange vil de vel nok være de vigtigste. Jeg forudsætter en Ophævelse af Toldgrænserne mellem de nordiske Lande og en fælles Handelspolitik.

En Ophævelse af Toldgrænsen vil skabe et fælles økonomisk Omraade for de nordiske Lande. „Vil nu dette kunne betyde en stærk Udvikling af Samhandelen mellem de nordiske Lande?" spørger Tvivlere. Og de mener, at Svaret herpaa er afgørende for Værdien af den økonomiske Sammenslutning.

Dette er dog en altfor kortsynet Tankegang — den er i Slægt med Tanken om, at Norden skal gøres til en selvforsørgende økonomisk Enhed. Noget saadant bør man efter min Mening aldeles ikke tilstræbe.

Jeg vil antage, at Vareudvekslingen mellem de nordiske Lande vil stige ikke ubetydeligt, naar Toldgrænserne ophæves. Der vil skabes et stort fælles Hjemmemarked for Afsætning af Produktion af alle Slags, og et stort og godt Hjemmemarkeds Betydning for Produktionen, ikke mindst for Eksportproduktionen, er kendt af alle, der har med økonomiske Problemer at gøre. Men dette er maaske endda ikke det vigtigste. Det *handelspolitiske* Fællesskab over for Omverdenen tillægger jeg meget stor Betydning. Jeg gaar ud fra, at der stadig vil blive en betydelig Udveksling af Varer mellem de nordiske Lande og den øvrige Verden, men ved Fastsættelsen af *Vilkaarene* herfor vil vi altsaa kunne optræde som en Enhed, medens vi hidtil har staaet splittet.

I November 1939 holdt den svenske Forening „Norden" et Møde i Koncerthuset, hvor bl. a. Formændene for de andre Landes Foreninger Norden talte. Jeg havde faaet den utaknemlige Opgave at tale om nordisk, økonomisk Samarbejde. Opgaven var utaknemlig, fordi de fleste Mennesker, der den Gang kom til „Norden"s Møder, kun var vant til at høre om Kulturfællesskab og Litteratur. Det var ikke noget vægtigt Bidrag, jeg i min 15 Minutters Tale leverede til Spørgsmaalets Belysning, men jeg mindes, at jeg talte om Fællesskab ved handelspolitiske Forhandlinger med Udlandet, og at jeg fremhævede den Betydning, et saadant Fællesskab vilde have. Naar jeg nævner det her, er det, fordi jeg kan tilføje, at jeg den Gang talte af praktisk Erfaring. Jeg tænkte paa min Deltagelse i Forhandlinger i fremmed Land, hvor der paa samme Tid forhandledes med hvert nordisk Land for sig, og hvor vi — lad os sige Sandheden — ikke var altfor ivrige efter at give hinanden

Husk

at anmelde Flytning af Hensyn til rettidig Modtagelse af Medlemsbladet.

Underretning om, hvorledes Forhandlingerne stod.

Det maa være klart for enhver, at et Fællesskab paa dette Omraade vil være en uvurderlig Fordel og give en Styrke i Forhandlingerne, som vil være til Gavn for det samlede Resultat. Vi skal ikke længer være fristet til at konkurrere med hinanden paa de fremmede Markeder, men kan finde den Linie, som er i fælles Interesse.

Men lad os ogsaa tænke paa, hvad det vil betyde for Nordens Folk at have et *fælles Arbejdsmarked*. Begrebet Arbejdsmarked tager jeg i videste Forstand, det vil sige, at ethvert Menneske i Nordens Lande kan betragte det samlede Omraade som Grundlag for sit økonomiske Virke. Vi har ikke været smaalige i Nordens Lande med Hensyn til dette Spørgsmaal, selv om vi har været selvstændige Stater. Der har i Almindelighed kun været ringe Vanskelighed — om overhovedet nogen — for at flytte fra Land til Land, for at skabe sig en økonomisk Basis i et andet af de nordiske Lande.

Foreningerne „Norden" har ved deres Fællesmøder ofte beskæftiget sig med disse Spørgsmaal, og i nogen Grad kan man maaske regne med, at dette har haft Betydning for den frisindede Holdning, de nordiske Lande har indtaget over for hinanden i dette Spørgsmaal.

Vi maa dog forstaa, at et fælles Arbejdsmarked for de nordiske Folk vil faa en helt anden Karakter, naar der foreligger en Sammenslutning af de nordiske Lande. Det vil blive en langt større Selvfølgelighed, at man har hele *Norden* til fælles Arbejdsomraade, og der vil komme en Udvidelse af Rørligheden blandt Folkene — en Rørlighed, som vil bidrage stærkt til at gøre de nordiske Folk intimt forbundne med hinanden.

Professor *Eli Heckscher* beretter i sin Bog „Svenskt arbete och liv" om de svenske Smede, som i Merkantilismens Tid blev sendt til Colberts Frankrig, at de kastede Franskmændene ud af Jernhytterne, naar der foregik særlige Processer, som kun Svenskerne kendte, for at Franskmændene ikke skulde lære dem Kunsten af. Vi lever jo ikke længer i Merkantilismens Tidsalder, og vi behøver ikke at have Hemmeligheder for hinanden, som man behøvede dengang. Tværtimod vil de nordiske Folk kunne lære af hinanden og dygtiggøre hinanden i Produktionslivet og det øvrige Erhvervsliv, naar det fælles Arbejdsmarked kommer i Stand.

Nu mener jeg paa ingen Maade, at det fælles Arbejdsmarkeds Indførelse vil betyde Folkevandringer fra Land til Land inden for det nordiske Omraade. Traditioner og Følelsen af Bundethed til Hjemsted og Hjemland vil holde stærkt igen, og det kan hænde, at Rørligheden mellem de nordiske Folk ikke bliver saa svært meget stærkere, end den er i Forvejen. Det vil ikke blive Masserne, som bytter Arbejdsomraade, det vil blive de enkelte, men det vil blive dem, som har Trang til at lære nyt, Trang til rigere Udfoldelse, og det vil ikke være de daarligste Elementer i et Folk. Og lad os saa tænke paa, at alene det, at *Mulighederne* er frit til Stede, vil give selv dem, der ikke benytter sig deraf, Følelsen af at leve med i et større, friere Menneskesamfund.

Jeg ved, at saa snart der bliver Tale om økonomisk Samvirke mellem de nordiske Lande, saa melder sig alle de konservative Røster, der gaar ud fra, at enhver Forandring i bestaaende Forhold er til Skade. Og saa vælder Vanskelighedernes Flodstrøm frem over alt det, som kan tænkes at røre ved hævdvundne Forhold og Former. Javist er der Vanskeligheder, store og mangfoldige som ved alt nyt, der skal skabes. Men vi Mennesker er vel til for at overvinde Vanskeligheder, og naar Viljen er til Stede, vil Vejene ogsaa findes. Mange Modifikationer af den abstrakte Linie maa foretages, mange Indrømmelser maa gøres for at naa det, der kan samles Enighed om, men det forringer ikke Værdien af det, der skal vindes. Lad os blot mindes, naar Arbejdet skal udføres, at de største Vanskeligheder ikke ligger i de reale Forhold, men i selve Menneskenes Sind.

Det er de *økonomiske* Sider af det nordiske Fællesskab, jeg har opholdt mig ved i det foregaaende. Det er paa dette Omraade, jeg mener, at Grundlaget for Fælleskabet skal bygges. Men jeg maa nævne ogsaa de *kulturelle* Fordele, som det nordiske Fællesskab medfører — Mennesket lever jo ikke af Brød alene.

Vi er med Rette stolte over den Udvikling, som det kulturelle Fællesskab mellem de nordiske Folk har naaet. Men lad os ikke tro, at vi ikke kan naa langt videre under en Sammenslutning af de nordiske Lande. Den Inderlighed i Samarbejdet paa alle Omraader, som en Sammenslutning af Folkene vil bringe, vil give det kulturelle Samarbejde langt rigere Muligheder, langt frodigere Grobund. Det er ikke paa nogen Maade saadan, at jeg tror paa eller ønsker en Udligning af det særegne i de nordiske Folks Karakterdrag; disse giver netop en Rigdom i det nordiske Liv, som vi maa ønske for altid bevaret. Men det rigere Sammenspil mellem de nordiske Folks Karakterdrag vil netop gøre det enkelte Folks kulturelle Liv stærkere og mangfoldigere.

Vi vil være aandeligt rigere, ikke fattigere, den Dag, da de nordiske Folks Sammenslutning er fuldbyrdet.

Under Foreningens Medlemshvervning kan det hænde, at en Opfordring til Indmeldelse, som udsendes til en bestemt Kreds af Mennesker, ogsaa kommer til Dem, uagtet De maaske længe har været Medlem.

Grunden hertil er, at Foreningens Medlemskartotek er blevet saa stort, at det vil blive alt for bekosteligt paa Forhaand at undersøge, om de, der gruppevis faar Oplysningsmateriale tilsendt, i Forvejen er Medlemmer.

Modtager De derfor en Opfordring til Indmeldelse, beder vi Dem lade den gaa videre til Venner og Bekendte.

Fem nye Lokalafdelinger i Foreningen „Norden"

Fra alle Dele af Landet fremsættes for Tiden Ønsker om at faa oprettet Lokalafdelinger af „Norden", som baade kan blive Centrer for Foreningens alsidige og grundige Oplysningsvirke og for dens aktive og realistiske Arbejde for nordisk Samling. I Februar og de første tre Uger af Marts stiftedes saaledes ikke mindre end fem Lokalafdelinger, to paa Fyn, to paa Sjælland og en i Jylland.

Kerteminde: Der blev lagt for Torsdag den 24. Februar i Kerteminde, hvor et forberedende Udvalg havde arbejdet i nogle Maaneder under Ledelse af Lærer Lars Nielsen, Kerteminde, som indtager den førende Plads indenfor Dansk Ungdomssamvirke i Odense Amt. Skønt Sirenerne allerede havde tudet tre Gange i Dagens Løb, havde en anselig Forsamling givet Møde paa Tornøes Hotel, da Lærer Nielsen bød Velkommen.

Lærer Lars Nielsen

Næppe havde Skuespillerinden Fru Ellen Malberg, som Indledning til Aftenen fremsagt Seedorffs Digt om Nordens fem Svaner, før Alarmsignalet lød, og da Direktør Frantz Wendt nogle Minutter senere var begyndt paa sit Foredrag om „de folkelige Forudsætninger for det nordiske Samarbejde", tudede Flyvervarslingen for fjerde Gang den Dag. Dog kun de, som af Pligten kaldtes bort, forlod Salen, og Mødet gennemførtes helt efter Programmet.

Den nye Afdeling kunde stiftes med 150 Medlemmer. Til Styrelsen valgtes Lærer Lars Nielsen, Kerteminde, (Formand og Sekretær), Redaktør Lerbæk Pedersen, Kerteminde, (Næstformand), Gartner Niels Egelund, Revninge, (Kasserer), Fru Fabrikant Chr. Hansen, Kerteminde, Sogneraadsformand Poul Hytteballe, Maale, Lærer P. R. Olsen, Salby-Taarup Skole, Gaardejer Niels Kr. Rasmussen, Revninge, og Læge Th. Schwartz, Kerteminde.

Desuden valgtes Savskærer Henrik Nielsen, Kerteminde, men da han kort efter fraflyttede Byen, supplerede Styrelsen sig i hans Sted med Tømrer K. Frantzen, Kerteminde. Til Revisor valgtes Sparekassedirektør F. C. Gotfredsen, Kerteminde, og Landstingsmand, Fisker Martin Larsen, Munkebo.

Efter Valgene bragte Odense-Afdelingens Sekretær, Adjunkt Gunnar Hansen, der tillige med Prokurist Svend Sejr var indbudt som Repræsentanter for Odense-Afdelingens Styrelse, en varm Hilsen til den nyoprettede Afdeling og gav Løfte om godt Samarbejde. Dette Samarbejde var forresten allerede indledet, thi de fem svære nordiske Silkefaner, som smykkede Tribunen, var laant Kerteminde-Afdelingen fra Odense.

Ved Siden af Fanerne fra Odense bidrog ogsaa en smuk nordisk Flagdekoration til at understrege Aftenens Præg. Det var en Gave til den nye Lokalafdeling fra Urmager Mylius Hansen.

Den smukke Aften fik sin glansfulde Afslutning ved Fru Ellen Malbergs prægtige Recitation af en lang Række snart alvorsfulde, snart skælmske Vers af moderne danske Digtere.

Faaborg: Den Komité, som med Overlæge R. E. Christensen i Spidsen havde udført det grundlæggende Arbejde for Lokalafdelingen for Faaborg og Omegn, kunde for nogle Maaneder siden udsende Opfordringer til sine Medborgere om at indmelde sig i Foreningen Norden underskrevet af over 100 ansete Mænd og Kvinder paa de Egne. Med dette Vidnesbyrd for Øje om levende nordisk Interesse var det maaske ikke saa forbavsende, at den nye Lokalafdeling havde 350 Medlemmer allerede før den var stiftet og havde holdt sin første Sammenkomst. Men imponerende er det nu alligevel!

Overlæge R. E. Christensen

Det stiftende Møde blev holdt Fredag 25. Februar paa Rasmussens Hotel. Som et af de lokale Blade skrev Dagen efter: Mødet i Aftes, hvor man havde kombineret Generalforsamlingen med et Foredrag af Foreningen Nordens Direktør, Lektor Frantz Wendt, om nordisk Samvirke og Foreningen Nordens Opgaver, og kunstnerisk Underholdning ved Skuespillerinden Fru Ellen Malberg, blev en smuk Oplevelse for de mange Tilhørere og en god Propaganda for den nye Forening, der nu skal til at udføre sit Arbejde i Faaborg.

Nylige Begivenheder i Faaborg havde gjort den forberedende Komité betænkelig ved, om Folk turde vove sig hjemmefra om Aftenen. Der var imidlertid ingen Grund til Klage. Salen var fuld, og selv langvejs fra paa Landet var man kommet til Mødet, som forløb smukt og helt efter Programmet.

Til Styrelsen valgtes Overlæge R. E. Christensen (Formand og Sekretær), Sogneraadsformand, Gaardejer Gunni Rud, Horne, (Næstformand), Sparekassebogholder Frøken Martha Mortensen, Faaborg, (Kasserer), Bankdirektør Byraadsmedlem A. Christiansen, Faaborg, Redaktør P. Ditlevsen, Faaborg, Lærerinde Frøken Didde Jensen, Faaborg, Skatteraadsmedlem, Husmand Valdemar Rasmussen, V. Aaby, Forstander Th. Rosenstand, Korinth, og Fru Anna Thomsen, Vester Hæsinge. Til Revisorer valgtes Dommer O. Waage Jensen, Faaborg, og Kommunesekretær Jens Holm, Horne.

Den stemningsfulde Aften afsluttedes med Afsyngelse af de fem nordiske Nationalsange, men næppe var de sidste Toner hendøet, før Luften sønderflængedes af Sirenernes Hyl.

Næstved: Det forberedende Arbejde var her gjort af et Udvalg med Bankdirektør Chr. Dragheim som den energiske Leder, og 350 Medlemmer havde paa Forhaand indmeldt sig. Det stiftende Møde i denne nye Afdeling fandt Sted paa Hotel Axelhus i Næstved 9. Marts og fik sin særlige Karakter ved, at Foreningen Nordens Formand, Nationalbankdirektør Bramsnæs, selv var kommet til Stede som Taler. Mødet lededes af Adjunkt H. G. Beck, Herlufsholm, der var blandt dem, som tidligst havde taget Initiativet til Arbejdet for en Afdeling af „Norden" paa disse Kanter.

Først reciterede Hans Hartvig Seedorff selv magtfuldt sit berømte Svane-Digt. Dernæst fik Nationalbankdirektør Bramsnæs Ordet og holdt et interessant Foredrag om det nordiske Samvirkes Forudsætninger og Former og Mulighederne for at virkeliggøre det.

I Fortsættelse af sit Foredrag imødegik Nationalbankdirektør Bramsnæs den Kritik, som fra Foreningen „Det frie Nord"s Side længe har været rettet mod Foreningen „Norden"s Arbejde og de Retningslinjer, hvorefter den virker.

„Det frie Nord" var tilbøjelig til at lægge for ensidig Vægt paa den militærpolitiske Side af Sagen. For „Norden" var det givet, at der maatte være forsvarspolitisk Fællesskab mellem de nordiske Lande, men man kunde selvfølgelig ikke i Øjeblikket tage Stilling til, *hvorledes* disse Spørgsmaal til sin

Tid skulde ordnes. Ingen vilde vel heller forlange, at man nu skulde tage Stilling til f. Eks. de toldpolitiske Spørgsmaal, der skal løses under nordisk Fællesskab, eller de socialpolitiske Spørgsmaal o. s. v.

Foreningen „Norden" staar aaben for alle, og enhver kan blive Medlem. Den forlanger ikke nogen bestemt militærpolitisk Opfattelse hos sine Medlemmer, ligesom den heller ikke spørger efter Anskuelser paa det toldpolitiske eller andre Omraader. Det er altsammen Ting, der maa tages Beslutning om til sin Tid. Hvad der forlanges af „Norden"s Medlemmer, det er alene *nordisk* Indstilling.

Paa Foranledning af Bankdirektør Dragheim, som ansaa det for en Fordel, om de to nordiske Foreninger kunde søge sammen, tog Rektor O. Friis-Hansen, Herlufsholm, Ordet i sin Egenskab af Medlem af „Norden" og 1. Næstformand for „Det frie Nord". Han udtalte bl. a., at „Det frie Nord" ikke var ensidigt militærpolitisk orienteret, hvad ogsaa fremgik af Foreningens nye Program af 1943, som stærkt fremdrog de andre Sider af det nordiske Samvirke. Videre udtalte han sin varme Anerkendelse af Direktør Bramsnæs' Tale i Nykøbing F. og meddelte Forsamlingen, at „Det frie Nord" havde rettet en Henvendelse til „Norden", som nærmest vilde være en betingelsesløs Overgivelse. Derpaa fik Medlem af „Norden"s Hovedbestyrelse, Folketingsmand Poul Hjermind Ordet for en manende Appel til at slutte op om Foreningen „Norden", som den Organisation, der bedst evnede at samle alle Partier og Grupper om en folkelig Linje i det nordiske Spørgsmaal. Til Rektor Friis-Hansen sagde han, at naar denne talte om betingelsesløs Kapitulation, vilde han for sit Vedkommende gerne medvirke til en hæderlig Fred.

Adjunkt Poul Kierkegaard

Efter Foredraget og Drøftelsen afholdtes stiftende Generalforsamling. Styrelsen fik følgende Sammensætning: Adjunkt Poul Kierkegaard, Herlufsholm, (Formand), Forstander Kr. Kristensen, Sydsjællands Landbrugsskole, Lundby, (Næstformand), Redaktør Hans Jensen, Næstved, (Kasserer), Redaktionssekretær J. Thorborg-Olsen, Næstved, (Sekretær), Formand for Husmoderforeningen Fru Gerda Andersen, Formanden for Terrænsportforeningen, Kontorassistent H. Grønlund Andersen, Formanden for Dansk Ungdomssamvirke, Gaardbestyrer Arne Hansen, Rislev, og Direktør, Byraadsmedlem Hans Poulsen. Til Revisorer valgtes Formanden for Arbejdsgiverforeningen, Kleinsmedemester Aage E. Christiansen og Førstelærer Bjørn Jeppesen, Hyllinge.

Før Aftenen sluttede, reciterede Seedorff endnu et Par af sine prægtige nationale Digte, deriblandt det sidste, han har skrevet: „Mit Fædreland kom mig i Nat i Møde."

Viborg: Af de Lokalafdelinger, som for Tiden er ved at blive oprettet i Midtjylland, blev Viborg først færdig med de Formaliteter, som hører til, før en Lokalafdeling helt kan staa paa egne Ben. Da Hospitalsforvalter V. Aggerholm 13. Marts som Formand for den forberedende Komité bød Velkommen til en fuldt besat Sal paa Hotel Phönix, kunde han oplyse, at der allerede havde indmeldt sig 242 Medlemmer.

Aftenens Foredragsholder var Direktør Frantz Wendt, som opstillede og besvarede tre Spørgsmaal: Hvilke Forudsætninger er der for en nordisk Samling? Hvilke Grunde har vi til at arbejde for den? Og hvilke Rammer og hvilket Indhold skal den have? Til Slut gjorde Direntør Wendt rede for de Retningslinjer, Foreningen Norden følger i sit Arbejde.

Efter at den nye Lokalafdeling var erklæret for stiftet, valgtes en Styrelse bestaaende af Hospitalsforvalter V. Aggerholm, Formanden for Viborg Amts Husmandsforeninger J. C. Andreasen, Mollerup, Formanden for Viborg Amts landøkonomiske Forening Forstander J. Fastrup, Asmildkloster, Gaardejer Anders Giversen, Skals, Formanden for Viborg Husmandskreds Laurs Laursen, Finderup, Formanden for Arbejdernes Fællesorganisation Tømrer H. Lundstrøm, Formanden for Viborg Borger- og Haandværkerforening Arkitekt Jens Madsen, Formanden for D. K. B. Viceskoleinspektrice Frk. Helga Petersen og Formanden for den lokale Arbejdsgiverforening Murermester N. C. Petersen. Til Revisorer valgtes Politimester K. Ewald og Kommunegartner Chr. Thomsen.

Mødet afsluttedes med Fremførelsen af den inciterende første Del af Københavns Kommunes Jubilæums-Tone- og Talefilm „Staden København" og Afsyngelsen af de nordiske Nationalsange.

Roskilde: Lokalafdelingen for Roskilde og Omegn fik en straalende Start ved et Møde 23. Marts i den store Sal i Højskolehjemmet i Roskilde, hvor ca. 500 Mennesker fra Land og By og repræsenterende alle Samfundsklasser var mødt op for at overvære Begivenheden. Det forberedende Arbejde var blevet tilrettelagt af en Komité med Højskolelærer *Frode Kristensen* i Spidsen.

Det store Møde lededes af Folketingsmand *Poul Sørensen*, som i sin Velkomst bragte en Hilsen fra Nationalbankdirektør *Bramsnæs*. Foreningens Formand var ved Sygdom blevet forhindret i at deltage i Mødet, men i hans Sted holdt Afdelingschef Magister *Jens Rosenkjær* Hovedtalen.

Magister Rosenkjær talte om de mange Ting, som binder os sammen i de nordiske Lande, og om de talrige bevidste Bestræbelser, som i det forløbne Hundredaar er gjort for at knytte Baandene endnu fastere. Han fremhævede i den Sammenhæng Foreningen „Norden"s store Indsats gennem de sidste 25 Aar og mindede om, at der gaar en klar Linje fra Grundtvigs Tanker til det, „Norden" virker for i Dag.

Efter Magister Rosenkjær talte Borgmester *Jensen-Stevns*, Store Heddinge, om Nødvendighedne af et stærkt udvidet nordisk Fællesskab i Fremtiden, ligesom Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen* og Folketingsmand *Villumsen* varmt opfordrede deres Medborgere til at slutte op om Foreningen „Norden" og dens Virke.

Baade ved Aabningen af Mødet og efter Talerne glædede Skuespillerinden Fru *Ellen Malberg* Tilhørerne med sin skønne Fortolkning af yngre danske Digteres Vers.

Man skred derpaa til Afholdelsen af den stiftende Generalforsamling, efter at Folketingsmand Poul Sørensen havde oplyst, at der allerede havde indmeldt sig over 350 Medlemmer i den nye Lokalafdeling.

Paa Forslag af Formanden for Dansk Ungdomssamvirke for Roskilde og Omegn, Stationsleder *Arboe Rasmussen*, valgtes følgende Styrelse, som senere vil konstituere sig og nedsætte Lokalraad: Maskinfabrikant *Emil Andersen*, Roskilde, Amtsraadsmedlem Gaardejer *Villemoes Eliasen*, Jenslev, Amtsraadsmedlem Gaardejer *Niels Hansen*, Marbjergaard, Indenrigsminister *Jørgen Jørgensen*, Lejre, Højskolelærer *Frode Kristensen*, Roskilde Højskole, Redaktør *Kr. Nielsen*, Roskilde, Folketingsmand *Carl Petersen*, Aagerup, Overbibliotekar *Haralda Poulsen*, Roskilde, og Folketingsmand *Poul Sørensen*, Roskilde. Til Revisorer valgtes Landsretssagfører *W. Erntoft*, Roskilde, og Overlærer *Axel Jensen*, Roskilde.

„Norden" i Sverige og Island
har fejret 25 Aars Jubilæum

Stilfulde Mindefester i Stockholm og Reykjavik

Den svenske Forening „Norden" fejrede sit 25 Aars Jubilæum den 2. Marts ved en Fest i Koncerthuset i Stockholm, hvor den danske Forenings Orkester under Ledelse af *Mogens Wøldike* indrammede Taler af Formanden, Sekretæren og de med „Norden" samvirkende Organisationers Formænd. Festen overværedes af Formanden for Foreningen „Norden" i Finland, Professor ved Universitetet i Helsingfors, fil. dr. *Bruno Suviranta.*

Formanden, Överståthållare *Torsten Nothin,* mindede om det nordiske Samarbejde, som gik forud for Foreningens Stiftelse. Han omtalte de Arbejdsopgaver, der har beskæftiget „Norden" i de svundne 25 Aar, og nævnede de Ulykker, som har ramt fire af Nordens Lande, og fortsatte:

— Oss, som vilja livet, icke förödelsen och som önska fylla vår plikt, höves icke att leva på minnen av vad som uträttats eller att hängiva oss åt dådlös veklagan över vad som inträffat. Av det gångna ha vi att draga lärdomar, men vår blick måste vara riktad mot framtiden och för denna ha vi att arbeta.

Jag har tidigare vid olika tillfällen givit uttryck åt den uppfattning, att om de nordiska folken stått någorlunda rustade för kriget och varit beredda att gemensamt avvärja angrepp från såväl det ena som det andra hållet, så hade de också den dag, som nu är, levat i frihet och fred. Om detta antagande är riktigt, så torde ej heller någon tvekan kunna råda därom att de nordiska folken böra i framtiden söka finna lämplig form ej blott för samverkan i fredliga värv utan även för samverkan till tryggandet af freden och friheten.

Efter at Sekretæren, fil. mag. *Arne A. Andersson,* havde givet en Oversigt over Foreningens Historie og Virksomhed, talte Fru *Eleonor Lilliehöök* fra Nordisk Husmoderforbund, Forbundsformand *Bertil Johansson* fra Ungdomsforbundet, Direktør *G. Settergren* og Direktør *Albin Johansson,* Landsorganisationens Formand *August Lindberg,* Biskop *Aulén* og Professor *Weibull,* som hver fra sit Synspunkt besvarede Spørgsmaalet: „Hvad venter vi os af det nordiske Samarbejde og Foreningen „Norden"s Indsats i dette Arbejde?"

Lykønskning fra Danmark

Fra den danske Forening „Norden" indløb følgende Lykønskning-Telegram:

Paa den danske Forening „Norden"s Vegne sender jeg vore bedste Hilsner og Lykonskninger til den svenske Forening „Norden"s 25 Aars Jubilæum.

Vi takker for det gode Samarbejde i de svundne 25 Aar og udtaler Haabet om dette værdifulde Samarbejdes Fortsættelse i de kommende Aar. *Bramsnæs.*

Herpaa er indløbet følgende Svartelegram:

Svenska föreningen Norden tackar för hälsningen till jubileumsdagen och önskar broderföreningen framgång i arbetet för gemensamma mål. *Nothin.*

Island slipper ikke Norden!

Den islandske Forening „Norden" fejrede sit 25 Aars Jubilæum den 3. Marts med en Banket paa Hotel Borg i Reykjavik i Overværelse af Rigsforstanderen, Statsministeren, Udenrigsministeren og de nordiske Landes officielle Repræsentanter. Efter at Formanden, Advokat *Stefan Johan Stefansson* havde budt velkommen, holdt Statsministeren Hovedtalen. Han priste Resultaterne af Foreningen og dens Broderforeningers Arbejde og kom derefter ind paa den Uro, der næres i de øvrige nordiske Lande for, at Island skal drive vestpaa. Han hævdede, at denne Uro var helt ugrundet.

Rigsforstander Sveinn Björnsson.

Rigsforstander Sveinn Björnsson Æresmedlem

Foreningen valgte derefter Rigsforstander *Sveinn Björnsson* til Æresmedlem som en Tak for hans Initiativ ved Foreningens Stiftelse og den Støtte, han senere har ydet den. Rigsforstanderen udtalte bl.a.:

P. C. NIELSEN & KEMP
Odense

— Jeg er blevet stedse mere overtydet om Værdien af Foreningen „Norden"s Arbejde og om, at vi Islændinge ikke har Raad til at undlade at deltage deri. Samtidig har jeg bemærket Islændingenes voksende Forstaaelse for, hvor vigtigt det er at være i Selskab med de øvrige nordiske Folk. I næsten et kvart Aarhundrede har jeg haft Lejlighed til at konstatere, at alle de Regeringer, som i denne Periode har haft Magten paa Island, har næret den samme Anskuelse. Det er en Glæde at kunne sige, at selvom vi i de seneste Aar ikke har kunnet komme sammen med de andre nordiske Folk, saa har dette ikke forandret vor Overbevisning om, at vi Islændinge intet Steds kan finde os bedre til Rette end i denne Frænde- og Vennekreds. De øvrige nordiske Folks Prøvelser i de forløbne Aar har hos os lagt Grunden til yderligere Sympati og Beundring, og dette har medført lige saa store Værdier, som kunde være uddraget af Muligheder for Samkvem i disse Aar!

En Erklæring fra Altinget

Den 10. Marts vedtog Altinget enstemmigt følgende Resolution:

„Samtidig med, at Altinget er begyndt at træffe Forberedelser til, at Folkets sekelgamle Frihedsdrøm, Oprettelsen af Republiken Island, skal kunne gaa i Opfyldelse, beslutter Altinget at sende de øvrige nordiske Folk en broderlig Hilsen og ønske dem Frihed og Fremgang. Altinget erklærer, at det betragter det som en Selvfølge at det islandske Folk beslutter sig til at holde fast ved det gamle Slægtskabsforhold og de kulturelle Baand, som har forenet Nordens Folk, idet Island vil deltage i nordisk Samarbejde efter Krigens Slutning".

Ny Lokalafdeling af „Norden" i Finland

Trods Krig og andre Vanskeligheder skrider Arbejdet med at oprette Lokalafdelinger af „Norden" ogsaa godt fremad i Finland. I Februar blev saaledes „Norden"s Afdeling i Uleåborg konstitueret ved et Møde, hvor Formanden for Foreningen i Finland, Professor Br. Suviranta talte. En Repræsentant fra den svenske Forening „Norden" i Umeå, Redaktør Dufvenberg, bragte en Hilsen fra Sverige.

HOLGER PRIOR
KØBENHAVN K.

JOHAN FALKBERGET
— *en af Nordens største Digtere!*

CHRISTIANUS SEXTUS I-III
„En sand Digter er Falkberget"
Jørgen Bukdahl

NATTENS BRØD
„Et Hovedværk i Samtidens nordiske Litteratur."
Kaj Hoffmann

JESPERSEN OG PIOS FORLAG

A/S ALFRED BENZON
Halmtorvet 29 . København V.

Grundlagt 1849

FORENINGEN „NORDEN"S ARBEJDSMARK

Tilslutning til Norden

Foreningen Norden har haft den Glæde, at De danske Handelsforeningers Fællesorganisation har indmeldt sig som Medlem. Formanden for denne betydende Erhvervsrepræsentation, Vinhandler Chr. Gyldenslette, har selv taget meget aktiv Del i sine Standsfællers nordiske Samvirke og er navnlig nært knyttet til Finland.

Kursus for Lærere paa Hindsgavl 17.—27. Juli

Ogsaa i Aar afholder Norden et Kursus med nordisk Oplysning for Lærere af alle Skoleformer i Dagene 17.—27. Juli paa Hindsgavl. Til at forberede Mødet er nedsat en Komité bestaaende af Repræsentanter for „Norden"s Skolenævn og de fem store Lærerorganisationer. Mødets Leder bliver Formanden for Danmarks Realskoleforening, Overlærer Ingvard Nielsen ,Bagsværd. Under Mødet vil der daglig blive givet 1 Times Svenskundervisning af Adjunkt Frøken Ellen Hartmann; foreløbig har man faaet Tilsagn om Foredrag af en Række Talere, „Hjalmar Bergman" og et moderne litterært Emne af fil. lic. Fru Birgit Setterberg Jørgensen, „Sveriges Malm og Træ", af Lektor Frøken Sophie Petersen, et historisk Emne af Højskoleforstander C. P. O. Christiansen, et Foredrag af Ungdomsskolekonsulent Johs. Novrup, „Nordisk økonomisk Samarbejde" af Professor Thorkil Kristensen, Aarhus, „Geijer som Sveriges Grundtvig" samt et norsk Emne af Forfatteren Jørgen Bukdahl og „De nordiske Folkeskolers Udvikling" af Kommunelærerinde, Frøken I. M. Nordentoft. Fra Finland kommer Professor Karl Bruhn med Foredragene: „Samskola eller särskola" og „Runeberg og Finlands Ungdom".

Det detaillerede Program vil fremkomme senere i Skolebladene.

Kursus for Seminarieelever paa Hindsgavl 27.—31. Juli

Det vellykkede Møde for Seminarieelever forrige Sommer paa Hindsgavl vil i Aar faa en Fortsættelse. Komitéen, som planlagde Mødet sidste Aar, har faaet Opfordring til ogsaa at planlægge Mødet for Sommeren 1944. Det finder Sted i Dagene 27.—31. Juli under Ledelse af Overbestyrerinde ved Zahles Skole, Frøken Karen Bagge. Det er Tanken i Aar at give en Times daglig Undervisning i Svensk ved Fru Maja Rydén Andersen, desuden har man faaet Tilsagn fra følgende Talere: Seminarielærer Claus Eskildsen, Tønder: Barnets Leg og dens Udnyttelse i Skolearbejdet, Forfatteren Jørgen Bukdahl: Geijer som Sveriges Grundtvig, Ungdomsskolekonsulent Johs. Novrup: Ungdomsskolen, fil. lic. Fru Setterberg-Jørgensen: Det nye Stockholm, og Professor Karl Bruhn, Finland: Runeberg og Finlands Ungdom.

Det udførlige Program tilstilles Seminarierne direkte.

Skaf 10 nye Medlemmer til Norden

I Anledning af 25-Aars Jubilæet har Hovedkontoret ladet fremstille et fikst lille Hefte bestaaende af 10 Indmeldelseskort til Foreningen. Paa Omslaget ses de nordiske Vaabenskjolde, paa Bagsiden en Kurve, som viser Stigningen i „Norden"s Medlemstal i Løbet af de sidste 5 Aar. Paa Omslagets Indersider fortælles i korte Sætninger om Foreningens Indsats og dens centrale Placering i vort Folk.

Disse praktiske smaa Hefter sendes til alle Medlemmerne af Nordens Styrelser, Repræsentantskab og Lokalraad med Anmodning om, at de vil bære dem paa sig og gøre Brug af dem blandt Venner og Bekendte. Ethvert Medlem, der vil være med at hverve nye Forkæmpere for Nordens Sag, faar ogsaa et Hefte tilsendt ved Henvendelse til Hovedkontoret, Gyldenløvesgade 16, København K. Telefon C. 7225.

Af praktiske Grunde er Kortene i Heftet indrettet til portofri Tilsendelse til Hovedkontoret, men hører de nye Medlemmer hjemme i en Lokalafdelings Omraade, overfører Hovedkontoret dem til Lokalafdelingen.

Møder

Fredag 10. Marts og Lørdag 11. Marts havde Nationalbankdirektør *Bramsnæs* indbudt en mindre Kreds af Medlemmer og andre nordisk interesserede i henholdsvis Stubbekøbing og Saxkøbing til at drøfte Oprettelsen af Lokalafdelinger af Foreningen „Norden" for de to Byer og deres Opland. Der var begge Steder levende Tilslutning til Tanken, og forberedende Udvalg blev nedsat under Forsæde af Borgmester *P. Hansen*, Stubbekøbing, og Borgmester *P. Kirkegaard*, Saxkøbing.

Ved nedennævnte Møder har Talere fra Foreningen „Norden" medvirket: Præsident *Holger Andersen* i Lundby, Folketingsmand *Poul Hjermind* i Hareskov-Pavillonen, stud. mag. *Erling Nielsen* i Asminderup, Udby og Kirke Værløse samt Direktør *Wendt* i Helsingør og i Damhuskroen.

Lokalafdelingerne:

Assens: Assens Afdeling af Foreningen „Norden" havde først i Marts afholdt en Række Møder i Assens, Ebberup, Haarby og Glamsbjerg. Taler var ved alle Møderne Arkivar Harald Jørgensen, der talte om nordisk Samarbejde før og nu. Arkivarens udmærkede Foredrag optrak i klare Linier de af det nordiske Samarbejde løste Opgaver fra Studenter-Skandinavismens Tid til

A/S Em. Z. Svitzers Bjergnings-Entreprise

vore Dage samt pegede paa yderligere Opgaver, hvis Løsning trænger sig paa. Foredragets rolige og saglige Form virkede stærkt inciterende og paahørtes overalt med den største Interesse og hilstes med hjerteligt Bifald.

Møderne havde samlet ca. 150 Deltagere hvert Sted. I Ebberup havde Gdr. Kaj Balle arrangeret, at Mødet holdtes i den stedlige Foredragsforening, og det samme Arrangement var truffet i Haarby af Landinspektør Jacobsen. I Glamsbjerg havde Dr. Egeblad averteret Mødet med Tilslutning af Byens Foreningsformænd og andre Borgere.

Efter Foredraget vistes en Færøfilm og Grønlandsfilmen af Jette Bang. Assens Afdelingens Kasserer, Bankdirektør Beierholm, og Formanden, Skolebestyrer Hyllemose var til Stede ved alle Møderne, og Tryksager og Propagandamateriale blev uddelt overalt.

Hillerød: I Forbindelse med en Komité for nordisk Samarbejde havde Foreningen „Norden"s Hillerød-Afdeling arrangeret en Gluntar-Aften paa Hotel Leidersdorff den 2. Marts til Fordel for det praktiske nordiske Arbejde. Gluntar-Sangerne Kaj Oluf Buch og Frans Andersson formaaede at fylde den store Sal og skabe en fornøjelig Aften. Pianisten Hans Hammer havde en Afdeling Klaversoli, der høstede meget Bifald. Museumsdirektør Otto Andrup indledte Aftenen med en kort Oversigt over det praktiske nordiske Arbejde, og Borgmester Herm. L. Melskens afsluttede med en Tak til Kunstnerne og Publikum. Velgørenhedskoncerten gav et smukt Overskud.

Efter Samraad med Hovedkontoret er der foretaget en Afgrænsning af Hillerød-Afdelingens Omraade, der saaledes nu foruden af Hillerød Købstad bestaar af følgende Sogne: Tibirke, Ramløse, Annisse, Vejby, Helsinge, Valby, Blistrup, Græsted, Gilleleje, Søborg, Esbønderup, Maarum, Nødebo, Alsønderup, Asminderød, Grønholt, Karlebo, Blovstrød, Farum, Ganløse, Uggeløse, Lynge, Uvelse, Gørløse, Nørre Herlev, Skævinge, Tjæreby, Frederiksborg Slotssogn og Lillerød.

Hørsholm: Afdelingens Svenskkursus, der ledes af den svenskfødte Fru Blöndal, gift med den kendte islandske Videnskabsmand, Dr. phil. Sigfus Blöndal, fik saa god Tilslutning, at der kunde dannes 2 Hold, der begge begyndte Undervisningen midt i Februar Maaned.

Foreningens første Møde afholdtes d. 14. Marts med Foredrag og Oplæsning af Skuespiller Anton de Verdier.

Kalundborg: Onsdag den 1. Marts blev der paa Hotel Postgaarden afholdt en Medlems- og Agitationsaften. Direktør Frantz Wendt var Aftenens Foredragsholder, og den norskfødte Fru Lisbet Bull Krüger betog den store Forsamling med sin Recitation af nyere norske Digteres Værker. Sluttelig vistes et Par Akter af Danmarksfilmen.

Lokaludvalgets Arbejdsomraade vil komme til at omfatte følgende Sogne uden for Kalundborg: Røsnæs, Raklev, Tømmerup, Værslev, Bregninge, Viskinde-Aunsø, Ubby, Jorløse, Fuglede, Svallerup, Rørby og Aarby.

For Tiden udsendes der Opfordringer om Tilslutning i hele Omraadet.

Kolding: Afdelingen holdt den 21. Januar et ret velbesøgt Møde, hvor Forfatteren Sixten Dahlberg læste op af nyere svensk Lyrik. Iøvrigt arbejdes der med Oprettelse af et Lokalraad. „Norden" har ikke i Aar følt sig foranlediget til at afholde Svenskkursus, da Arbejdernes Oplysnings Forbund gør det.

Lokalraadet for Kolding-Afdelingen bestaar af: Skolebestyrer A. C. Andersen, Vamdrup, Lærer N. M. Andersen, Sdr. Stenderup, Frimenighedspræst Richard Andersen, Aagaard, Sognepræst A. M. Bårris, Starup pr. Gravens, Fabrikant Jes Beirholm, Vonsild, Gdr. Karstoft Bech, Nedergaard, Nr. Bjært, Gaardejer, Landstingsmand Jørgen Bjerg, Aagaard, Vicekonsul f. Finland O. Th. Christensen, Kolding, Realskolebestyrer L. Christensen-Dalsgaard, Kolding, Civilingeniør P. H. Clausager, Kolding, Fm. for Dsk. Kvindesamfund, Kolding Afd. Helen Clay-Pedersen, Kolding, Forpagter Joh. Fr. Clausen, Ødis, Førstelærer Peder Dalgaard, Taps, Læge A. Dolmer, Hejls, Overbibliotekar E. Ebstrup, Kolding, Fm. for D. K. B. Elisabeth Eff, Kolding, Form. for Husmoderforeningen Christine Eriksen, Kolding, Sparekassedirektør P. Fasting, Kolding, Bogtrykker L. Fuglsang, Kolding, Kredslæge, Dr. med. Axel Hansen, Kolding, Forstander H. L. Hansen, Kolding, fhv. Borgmester Knud Hansen, Kolding, Oversygeplejerske Ude-Hansen, Kolding, Propr. S. Haue, Seestgaard pr. Kolding, Læge V. Henningsen, Sdr. Bjært, Ingeniør J. Hjort Lorenzen, Kolding, Landsretssagfører Niels Hove, Kolding, Husmoder Olga Iversen, Sandholm, Byraadssekretær Niels Jacobsen, Kolding, Sognepræst Anker Jensen, Egtved, Proprietær, Sogneraadsformand E. Juhl, Dalby, Propr. Oluf Juhl, Lykkesgaard, Varmark, Borgmester, Landsretssagfører Vald. Juhl, Kolding, Sognepræst S. Jørgensen, Nr. Bjært, Købmand Holger Kjelstrup, Kolding, Husmoder Jenny Klaaborg, Kolding, Guldsmed Holger Kyster, Kolding, Togfører, Folketingsmand M. Larsen, Kolding, Forpagter A. P. Lunden, Kolding, Overlæge Arthur Mårtensson, Julemærkesanatoriet, Grosserer P. Michaelsen, Lunderskov, Bankdirektør Fr. Møller, Kolding, Husmoder Inga Nannestad, Tved, Lærer S. C. Nielsen, Viuf, Læge Vilhelmine Nielsen, Kolding, Gaardejer S. Parbo, Alminde, Læge P. O. Pedersen, Egtved, Amtsraadsmedlem Aage Petersen, Sdr. Stenderup, Mølleejer Chr. Petersen, Aagaard, Arbejdsmand Hjalmar Pihlmann, Kolding, Proprietær Olav Rasmussen, Ferup, Gaardejer Holger Ravn, Sjølundgaard, Provst J. M. Roesen, Kolding, Sognepræst Alfred Sarnæs, Paaby, Sognepræst J. Schaarup, Eltang, Konsulent Christian Straarup, Vejstrup, Redaktør Andreas Sørensen, Kolding, Redaktør S. M. Sørensen, Kolding, Direktør V. Vilstrup, Kolding, Proprietær Kristian Vyff, Vonsild, Dyrlæge H. Voss, Korsvang St., Kæmner P. Zoffmann, Kolding, Sognepræst C. E. Ørberg, Seest, og Læge Johs. Ørberg, Lunderskov.

Maribo: I Overensstemmelse med Lokallovenes § 2 har Maribo-Afdelingen oprettet et Lokalraad med følgende Medlemmer:

Kontorbestyrer H. C. Andersen, Maribo, Købmand P. Andersen, Stokkemarke, Sogneraadsformand Rich. Bech, Hunseby, Boghandler A. J. Bruun, Stokkemarke, Redaktør Fr. Christensen, Maribo, Førstelærer H. Christensen, Hillested, Sogneraadsformand Ludv. Christensen, Østerby, Fejø, Købmand Chr. Pipper Christensen, Femø, Landmand Harald Christiansen, Skørringe, Købmand Jens Clausen, Vesterby, Fejø.

A/S H. Rasmussen & Co.
Frederiksgades
Jernstøberi & Maskinfabrik
Telef. 59 Odense Grdl. 1856

TASSO Varme
Kaminer - Ovne
Kedler - Radiatorer
Special-Brochurer sendes paa Forlangende

Værkfører A. Ebsen, Maribo, Læge Chr. J. Ellehauge, Maribo, Fru Forpagter Hansen, Hasagergaard, Fuldmægtig E. Holst, Maribo, Redaktør Otto Holst, Maribo, Bankdirektør Harald Jensen, Maribo, Maskinarbejder Thorkild Jensen, Maribo, Graver Anton Johansen, Bandholm, Sogneraadsformand Carl Johansen, Stokkemarke, Redaktør P. Juhl-Nielsen, Maribo, Fru Karen Jungersen, Maribo, Lærer Sv. Jørgensen, Toreby, Kredsformand Simon Kjeldsen, Stokkemarke, Redaktør Harald Kristensen, Maribo, Bankbestyrer K. M. Larsen, Bandholm, Bankfuldmægtig Ernst Lindberg, Maribo, Husbestyrerinde, Frøken Margrethe Ludvigsen, Maribo, Gaardejer Holger Lund, Østofte, Gaardejer A. Nakskov, Haared, Sogneraadsformand Carl Nielsen, Østofte, Kontorbestyrer E. Nielsen, Maribo, Lærer Jørgen Nielsen, Maglemer, Sogneraadsformand Johs. Pedersen, Askø, Redaktør Alfred Poulsen, Maribo, Læge Hans Rasmussen, Maribo, Kantor Julius Rasmussen, Maribo, Malermester E. Rykjær, Maribo, Bibliotekar V. Valerius, Maribo, og Smed H. Winther, Bursø.

Nyborg: Den 19. Januar kunde Nyborg-Afdelingen igen optage sine Møder. Universitetslektor Volmar Bergh holdt et fængslende Foredrag om „Hur Finland förvaltat sin självständighet", der paa Baggrund af den aktuelle Situation greb Tilhørerne stærkt.

Randers: Den 15. Marts afholdt Nordens Randers-Afdeling Møde i Fællesskab med Naturhistorisk Forening. Sekretæren i Dansk-Islandsk Samfund, mag. art. Chr. Westergård-Nielsen, holdt et udmærket Foredrag om det moderne Island og foreviste Orlogskaptajn Dams pragtfulde Islandsfilm.

Den 20. Marts arrangeredes i Forbindelse med Dansk Ungdomssamvirke en Aksel Schiøtz-Koncert.

Endelig kan det oplyses, at Afdelingen i Vinter har afholdt et Svensk-Kursus.

Rødby: Foreningen „Norden"s Rødby-Afdeling blev stiftet den 10. Januar i Aar og har i Øjeblikket 175 Medlemmer bosiddende i Rødby og Omegn. Foreningen er nu blevet udbygget med Lokalraad i alle Omegnskommunerne, og i Marts Maaned blev der gjort et yderligere Fremstød for Foreningen.

Den 17. Marts var der af Medlemmer i Tirsted Skørringe-Vejleby arrangeret et stort anlagt Møde i Brandstrup Forsamlingshus. Mødet, der lededes af Formanden for Foreningen „Norden"s Rødby-Afdeling, Apoteker Møller, Rødby, indledtes med Recitation af Fru Overingeniør Nissen, Lungholm. Derefter talte Biskop Munk Plum, Nykøbing F., og Overingeniør Nissen, Lungholm. Ind imellem sang et Ungdomskor.

Vejle: Vejle-Afdelingen er begyndt et Arbejde i Oplandet. Foreløbig har Afdelingen faaet en Del Lokalraadsmedlemmer i Oplandet og nye Medlemmer. Følgende er indtraadt i Foreningens Lokalraad: Seminarieforstander Jens Futtrup, Jelling, Førstelærer Th. Hansen, Gaarslev, Førstelærer G. Henneberg, Langskov, Gaardejer Lauritz Olsen, Hornstrup, Gaardejer Chr. Mols, Hørup, Proprietær Ude Hansen, Daugaard, Gaardejer Th. Buhl, Stubdrup, Førstelærer L. Lauridsen, Hover, Pastor O. J. E. Sennels, Ødsted, Lærer N. R. Hansen, St. Dalby, Bryggeriarbejder Fr. Frederiksen, Vejle, Førstelærer Haahr, Graverslund.

Dansk Musikuge i Sverige

Som bekendt afholdtes i Maj i Fjor her i Landet en „svensk Musikuge", ved hvilken Foreningen Norden var Medarrangør. Hele Ugen blev der, især i København, givet en lang Række Koncerter, hvis Idé var, at danske Kunstnere spillede, sang og dirigerede svensk Musik. Nu gøres der Gengæld fra svensk Side, idet man der afholder en „Dansk Musikuge" i Dagene 17.—23. April.

Jyllands Posten

Provinsens største Dagblad

Gennemsnitligt Netto-Oplag 2. Halvaar 1943

40.112

Fremgang i Løbet af de sidste 3 Aar

63 pCt.

A/S Wittenborgs Automatfabrik

Odense

Rigstelefon Nr. 15, Odense 4399—6683. Omstilling til alle Afdelinger

Telegramadresse: „Wittautomat"

NY JYDSKE
KJØBSTAD-CREDITFORENING

AARHUS

„Amico" Cigaretbæger, tegnet af Erik Herløw.

A. MICHELSEN

KGL. HOF- OG ORDENSJUVELERER

GRUNDLAGT 1841

FYENS STIFTS SPAREKASSE

ODENSE

Oprettet 1832

BIKUBEN

Forsørgelsesforening og Sparekasse.

Silkegade 8, K.

FRØ
sikrer
Høsten

J.E. OHLSENS ENKE

SKANDINAVIENS ÆLDSTE FRØFIRMA

Grønttorvet

Linnésgade 14 - Hjørnet af Vendersgade

Telefon Central 1520

Windfeld=Hansens Bomuldsspinderi A/S

Vejle

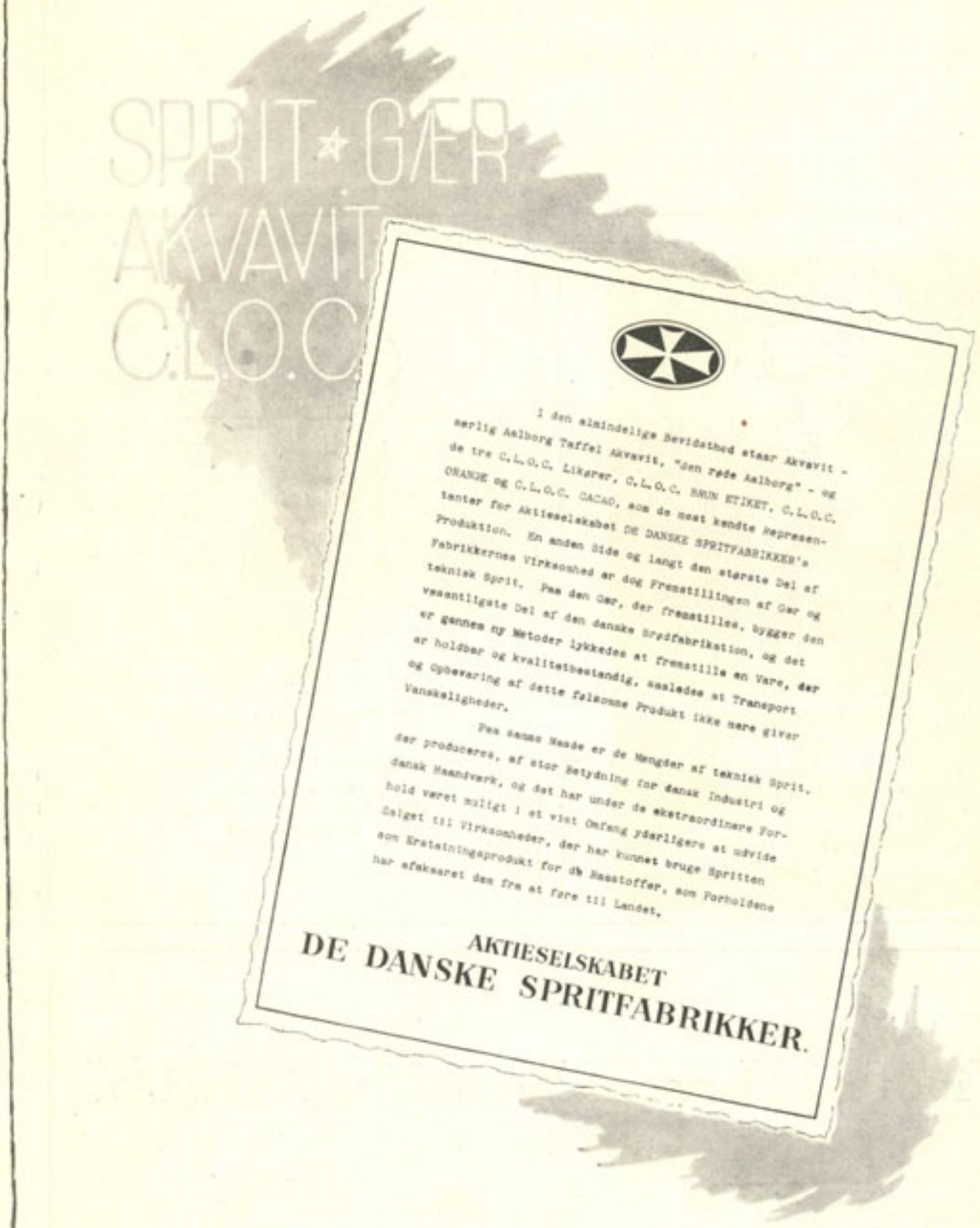

I den almindelige Bevidsthed staar Akvavit - særlig Aalborg Taffel Akvavit, "den røde Aalborg" - og de tre C.L.O.C. Likører, C.L.O.C. BRUN ETIKET, C.L.O.C. ORANGE og C.L.O.C. CACAO, som de mest kendte Repræsentanter for Aktieselskabet DE DANSKE SPRITFABRIKKER's Produktion. En anden Side og langt den største Del af Fabrikkernes Virksomhed er dog Fremstillingen af Gær og teknisk Sprit. Paa den Gær, der fremstilles, bygger den væsentligste Del af den danske Brødfabrikation, og det er gennem ny Metoder lykkedes at fremstille en Vare, der er holdbar og kvalitetsbestandig, saaledes at Transport og Opbevaring af dette fuldkomne Produkt ikke mere giver Vanskeligheder.

Paa samme Maade er de Mængder af teknisk Sprit, der produceres, af stor Betydning for dansk Industri og dansk Haandværk, og det har under de ekstraordinære Forhold været muligt i et vist Omfang yderligere at udvide Salget til Virksomheder, der har kunnet bruge Spritten som Erstatningsprodukt for de Raastoffer, som Forholdene har afskaaret den fra at føre til Landet.

AKTIESELSKABET
DE DANSKE SPRITFABRIKKER.

Udgivet af „Norden", Dansk Forening for nordisk Samarbejde Ansv. Redaktør: *Erik Andersen.* Trykt hos O. C. Olsen & Co., Københavs.